

Šajā numurā:

FEI Ģenerālajā asamblejā

Latvijas Jātnieku federācijas prezidents Agris Blaus stāsta par FEI Ģenerālo asambleju ..... 2. lpp.

Pajūgu braukšana arī Latvijā

Kleistos notika pirmā LJF Pajūgu braukšanas sekcijas sanāksme ..... 4. lpp.

Pakavs tiek uzskatīts par laimes simbolu

Latviešu tautas ticējumi par pakavu un šī simbola lietojums sadzīvē ..... 7. lpp.

Ziemas prieki mūsu zirdziņiem

Pasataiga un svaigs gaiss nostiprinās veselību jau mazam kumeļam. Zirg-audzētāji, laidiet savus kumeļus laukā! ... 10. lpp.

Atpūtas brīdim

Tautasdziesmas, anekdotes un Rabindranata Tagores eseja par zirgu ..... 9. lpp.

Cerīgu gadumiju!

Zirgu Pasts

Tuvojas ne tikai svētku, bet arī pārdomu laiks – kāds bijis aizvadītais, kāds būs nākamais gads? Klausoties Saeimas sēdī par krīzes situāciju valstī pirms šo dienderu kārtējām brīvdienām pārņem dažādas izjūtas. Dzirdam, kā *stīvās apkaklītes un portfeliši* runā par tautu. Cits tobrīd kasa pakausi vai smīkņā, cits raksta e-pastu vai svepst tālrunī, cits vienkārši savu pēcpusi iznesis no darba telpas, nu ko tur. Viņi ir aizmirsuši, ka pirms simts *pārgudro galvu* statusa saņemšanas bijuši tā pati tauta, un nobalso, protams, par nodokļu palielināšanu. Kam? Tautai.

Bet mūsu nozarei visā šajā ķezā ir laimējies, jo zirgs stāv uz četrām kājām, un tuvāk pie zemes. Arī pakavi ir četri (ne velti stāstu par to simboliku publicējam

tieši šajā numurā). Paveicieties, ka ar zirgkopību un jāšanas sportu saistītās lietās pie stūres nonākuši un daudzus gadus ar savu kompetenci turas cilvēki, kas iepazinuši šo nozari, paši tajā darbojoties. Tāpēc jācer, ka visi kopā izdzīvosim. Esam nīcināti ne reizi vien, bet Latvijas zirgs, kā bijis, tā ir, un lepnā karietes iejūgā visai reti braucis, toties zemi aris, auļojis un arī – pie pleca bubinājis, kad pieguļnieku puisim vai jaunsaimniekam nav bijis padoma, kā *galus savilkt kopā...* Tāpēc piedāvājam, jums, godātie lasītāji, kuri bijuši kopā ar *Zirgu Pastu* tā iznākšanas pirmajā gadā vai kļuvuši par abonentiem nākamajā, - esiet izdevuma līdzveidotāji: rakstiet vēstules, vaicājiet, dalieties pārdomās un nosauciet tēmas, par kurām vēlaties lasīt. *Zirgu Pasta* redakcija ir jūsu sabiedrotais, kas mēģinās rast atbildes uz jautājumiem, kas svarīgi mums visiem. Paldies par uzticību!

ISSN 1691-4864
9771691486008 021
Cena 0,87 Ls

Daces Strausas foto

ZIRGU STALLIS

• ZIRGLIETAS UN VESTERNA APĢĒRBS •

Cienījamie veikala „Zirgu stallis” klienti!

Būsiet mīļi gaidīti mūsu veikala jaunajās telpās - Nometņu ielā 10 (ieeja no Slokas ielas).

Jūs gaida īpašas Ziemassvētku cenas un atlaides!

Jaunums!

Veikals būs atvērts arī svētdienās.

D.D. 10 - 19.⁰⁰
S. 10 - 16.⁰⁰
Sv. 10 - 16.⁰⁰

Nometņu iela 10, Rīga, tel.: 67614983
www.zirgustallis.lv

Aizvadīts saspringts un sekmīgs gads

Dace Millere

FEI (Starptautiskā Jāšanas sporta federācija) Ģenerālā asambleja no 17. līdz 21. novembrim risinājās Buenosairesā, Argentīnā. Mūsu valsti šajā pasākumā pārstāvēja Latvijas Jātnieku federācijas prezidents Agris Blaus un viceprezidents Edgars Treibergs.

Stāsta **Agris Blaus**:

– Ģenerālajā asamblejā, kas notiek reizi gadā, piedalījās gandrīz visu 134 FEI dalībvalstu pārstāvji. Tika apspriesti svarīgākie jautājumi, kas skar visas jāšanas sporta disciplīnas. Varam būt gandarīti, ka līdz šim Latvijā attīstītajam konkūram un iejādei tieši šosezon pievienojusies arī pajūgos braukšana jeb draivings un paraolimpiskā jāšana, izveidojot jaunas sekcijas federācijas paspārnē. Asamblejā tika izvērtētas jāšanas sporta attīstības iespējas ne tikai nākamajā gadā, bet ilgākā laika periodā.

– **Kuri bija galvenie Ģenerālās asamblejas laikā apspriestie jautājumi?**

– Patlaban viens no aktuālākajiem jautājumiem ir sponsoru un atbalstītāju piesaistīšana, jo sakarā ar pasaules ekonomisko krīzi to skaits samazinās.

Tāpēc FEI izteica pateicību savai prezidentei – Jordānijas princesei Hajai Bint al Huseinai, kura devusi arī personīgu ieguldījumu federācijas darbā, tam ziedojot 20 miljonus eiro lielu naudas summu. Viņa par saviem līdzekļiem iegādājusies arī namu Lozannā,

kas tiks remontēts un kļūs par jauno FEI mītni.

Arī *Zirgu Pasta* lasītāji iepriekš informēti par to, ka pēdējā laikā FEI vadībai un princesei Hajai bija izveidojies konflikts ar Iejādes komiteju. Tā rezultātā Ģenerālās asamblejas laikā komitejas amatpersonas atkāpās no saviem amatiem, bet jācer, ka tas neatstās iespaidu uz šīs jāšanas disciplīnas attīstību, jo tika izveidota operatīvā grupa, kas darbosies līdz nākamajai Ģenerālajai asamblejai.

– **Vai ir arī tendences, kas rada bažas par jāšanas sporta turpmāko attīstību starptautiskā mērogā?**

– Bažas rada jau minētā problēma, ka darbs ar sponsoru un atbalstītāju piesaistīšanu jāšanas sportam nenotiek tik augstā līmenī, kā tam vajadzētu būt. Tieši pēdējā laikā manāma arī cita satraucoša tendence. Svarīgu jautājumu apspriešanā it kā netieši notiek pretnostatījums starp FEI dalībvalstīm no Eiropas un no Austrumu un Āzijas valstīm. Balsojums ļoti bieži ir par labu otrajām, un tās valstis, kur jāšanas sports ir pasaulē visaugstākajā līmenī un kuru viedoklis tāpēc būtu visnozīmīgākais, bieži paliek mazākumā.

– **Kuras no FEI attīstības tendencēm tika atzītas par pozitīvākajām?**

– Augstu tika novērtēts Pekinas olimpisko spēļu jāšanas turnīra organizatoriskais līmenis. Tika spriests arī par to, lai tikpat kvalitatīvi tiktu sarīkotas nākamās lielākās sacensības – Pasaules jāšanas

sporta spēles 2010. gadā Kentuki, kā arī ikgadējie pasaules čempionāti, Pasaules kausa izcīņa un arī jau nākamās olimpiskās spēles. Prieks, ka atzinīgi tika novērtētas Latvijā šogad sarīkotās Pasaules kausa Centrāleiropas zonas posma sacensības konkūrā.

Tika uzsvērts tas, ka FEI arī turpmāk sniegs palīdzību nacionālajām federācijām semināru organizēšanā tiesnešiem un treneriem. Varu atgādināt, ka pirmā līmeņa kursi notikuši arī Latvijā, un tad, kad mūsu speciālisti būs gatavi papildināt savas zināšanas jau otrā līmeņa seminārā, tas tiks sarīkots.

– **Tuvojoties gadumijai, kā varat īsi rezumēt aizvadīto sezonu un ko vēlēt nākamajai?**

– Aizvadītais gads Latvijas jāšanas sportam bijis ļoti saspringts un sekmīgs: bijis tik daudz sacensību kā nekad agrāk – gan Latvijā sarīkoto, gan mūsu sportistu startu ārzemēs. Jāzsaka tikai cerība, ka izdosies piesaistīt pietiekami daudz sponsoru un atbalstītāju, lai nākamgad no sasniegtā neatkāptos. Taču arī mums tas nenāksies viegli, bet strādāsim tā, lai varētu nodrošināt atbilstošā līmenī federācijas sacensību sarīkošanu, kā arī mūsu labāko konkūru un iejādes sportistu startus ārzemēs. Jāuzsver, ka federācija tieši pagājušogad pievērsusi lielu uzmanību bērnu un jauniešu sporta attīstībai. Sacensībās un līdz ar to konkursā *Latvijas labākais jātnieks* ieviesām atsevišķu vērtējumu bērniem līdz 16 gadu vecumam, notiek sacensības

FEI prezidente Jordānijas princese Haja Bint al Huseina sarunā ar Latvijas Jātnieku federācijas prezidentu Agri Blau.

Agris Blaus (no kreisās) un Latvijas Jātnieku federācijas viceprezidents Edgars Treibergs piedalās FEI Ģenerālās asamblejas darbā Buenosairesā.

arī jaunākiem interesentiem, kā arī par sistēmu veidojas jāšana ar ponijiem. Prieks, ka Latvijā turpina veidoties jāšanas sporta bāzes – šogad darbu sāka kompleks Inčukalnā, kur veiksmīgi tika aizvadītas vairākas sacensības, tajā skaitā viens no Latvijas

Jātnieku federācijas kausa izcīņas posmiem un sarīkotas pirmās Latvijas Zirgu dienas. Tā ir ļoti laba tradīcija, kam noteikti jāturpinās, jo līdztekus sacīkstēm notiek daudzi citi pasākumi, kas veicina cilvēku interesi par zirgiem un jāšanas sportu. 🐾

Ziemassvētki – vieni no krāšņākajiem gadskārtu svētkiem

Inese Ruskule

Latviešiem Ziemassvētki bijuši vieni no krāšņākajiem gadskārtu svētkiem. Zirgs ir neatņemama ziemas saulgriežu svīnību sastāvdaļa. Pirmkārt jau tāpēc, ka tautasdziesmu tekstos paši Ziemassvētki bieži sabrauc ar rakstītām ka-

manām – tās ir izrotātas jeb izrakstītas. Tāpat kā citu Dievadēlu zirgi, arī Ziemassvētku kumeli ir melni. Zirgu krēpes atgādina lāstekas. Taču tie nav apkalti. Kamanās Ziemassvētki parasti ir savežuši dažādus ēdienus. Tautasdziesmās aprakstīts, ka Ziemassvētki ved ar saviem zirgiem labību klē-

tī. Cilvēki ļoti cītīgi gatavojās Ziemassvētkiem, tiridami istabas un citas ēkas, gatavojot ēdienus.

Ziemassvētku svīnēšana agrāk nebija iedomājama bez ķekatu gājieniem. Ķekatnieki staigāja no vienas mājas uz citu, tādējādi uzjautrinot saimniekus. Cilvēki pārģērbās arī par zirgu. Maskas bija daudzveidīgas, kurš nu kā varēja izveidot. Cits vienkāršāk, cits – greznāk. Visbiežāk par zirgu bija pārģērbusies divi cilvēki. No koka celmiem izgatavoja ķekatu zirga galvu un kaklu. Mugurkaulu izveidoja no divām kārtīm. Viens cilvēks bija zirga priekšpuse, otrs – pakalpuse, lai kopā būtu redzamas četras kājas. Kārtis un aizmugurējās puses ķekatnieku pārklāja ar palagu vai segu, vadošajam cilvēkam uzlika zirga masku, un zirgs bija gatavs. Trešais cilvēks parasti veda zirgu pie pavadas, tas bija zirga īpašnieks. Ķekatu zirgam bija arī pielikta aste un krēpes, kas bija vei-

dotas no īstiem zirgu astriem. Kad ķekatnieki aizgāja svešā sētā, viens no viņiem iegāja istabā un sāka sarunas ar namamāti vai saimnieku. Ienācējs lūdza naktsmājas, jo esot piekusis. Saruna turpinājās par to, ka viņam esot zirgs, kas tāpat esot noguris un lūdza – vai zirgu nevarot izmitināt stallī. Saimnieku ienācējs centās pārliecināt, ka viņa zirgs protot deļot un izpildīt visādus jokus. To darīja tāpēc, lai saimnieks ļautu ievest ķekatu zirgu istabā. Saimniekam bija jātēlo, ka viņš netic stāstītajam, kas bija raksturīgi ikvienā saimnieka sarunā ar ķekatniekiem. Tomēr ķekatniekiem asprātīgos veidos izdevās iegūt atļauju ievest zirgu. Ievedot to istabā, parasti tika radīts liels troksnis. Zirgs krāca, spārdījās un negribēja nākt telpās. Kad zirgu nomierināja, to ievēda istabā. Sākās jautras deļas, kurās parasti iesaistīja visu ģimeni. Mazos bērnus mēdza uzcelt pat zirgam mugurā.

Ai, dārgie Ziemassvētki,
Ko jūs labu atnesiet?
Puišus treknus, zirgus liesus,
To jūs labu atnesiet.

Kam tie tādi melni zirgi
Pie manām rījdurvīm?
Ziemassvētku kumeliņi
Veda rudzus klētiņā.

Kas man koču ir nedeva
Ziemassvētku vakarā,
Lai tam zirgs mežā skrēja
Ar visiemi lemešiem.

Pūti, pūt, ziemelīti,
Ziemassvētku vakarā:
Klētī pūti miežus, rudzus,
Stallī bērus kumeliņus.

Ko tie ciema suņi rej,
Pie vārtiem sasēduši?
Tur sabrauca Ziemassvētki
Rakstītām kamanām.

Nadīnas Zavadītiņas foto

Konkurss Latvijas Republikas Labākais jātnieks 2008. gadā

(rezultāti uz 11.12.08.)

KONKŪRS

Pieaugušie

1. Andis Vārna	3386 (577)
2. Guntars Siliņš	705 (114)
3. Kristaps Neretnieks	806 (110)
4. Ģirts Bricis	939 (92)
5. Dainis Ozols	680 (90)
6. Sarmīte Ņikuļina-Pētersone	89 (4)
7. Andrejs Bistrovs	43 (4)
8. Aleksandrs Šakurovs	31 (4)
9. Tatjana Koļako	244
10. Lauris Vilde	68
11. Janina Dianova-Karaša	30
12. Jānis Kalita	28
13. Linda Ansule	24
14. Lita Cipruse	22
15. Vita Glinska	13
16. Mārtiņš Kārkliņš	7
17. Līga Pētersone	1
18. Maira Leja	29
19. Krista Klieme	22
20. Toms Vilde	12
21. Santa Maspāne	10
22. Linda Viša	10
23. Jānis Kalita	8
24. Roberts Neretnieks	6
25. Līgita Jurecka	3

Vēl startēja: Mārtiņš Ādamsons, Ģirts Ozols, Andris Mežinskis, Elina Raščevska, Anna Vjakska, Jānis Bušers, Sindija Sviņsta, Elga Empele, Vija Ceriņa, Marija Dubrovska, Lina Kļaviņa, Lana Kaupuža, Viktorija Pondzele, Marta Rožkalna, Santa Steinberga, Santa Steinberga (RVA), Aigars Bregže, Marta Tamane, Žanna Panteļejeva, Eduards Triblis, Roberts Priedītis, Anna Brijante, Laila Bergsone, Laura Janīte, Viktorija Juraša, Kristīne Egle, Edīte Vāgnere, Santa Ivanova, Terēze Zalte, Elina Kaimiņa, Marija Kolosova, Amanda Straujupa, Elina Kandevice, Inta Veja, Lauma Birzniece, Ance Kozulāne, Krista Kristiāna Alksne, Eliza Gaisa, Linda Josta, Patrīcija Kokina, Kristīne Baradovska, Paula Glāzere, Linda Anna Galviņa, Evija Roķe, Gustavs Mazbērziņš, Liene Bojāre, Anete Nikolaisone, Laura Penele, Aleksandrs Losevs, Diāna Indrāne, Dārta Liepkalne, Vladimir Titovs.

P. S. Pieaugušajiem konkūrā konkursa pēc pašu sportistu vēlēšanās nolikums paredz, ka vispirms vietas sadala tie sportisti, kuri startējuši ne tikai Latvijas sacensībās, bet arī ārzemēs, piedaloties maršrutos ar 150 cm augstiem šķēršļiem (atsevišķi norādīti šie punkti iekavās). Seko jātnieki, kuri piedalījušies starptautiskās sacensībās, bet maršrutos ar augstumu līdz 130 cm. Tālāk vietas sadala jātnieki, kuri startējuši tikai Latvijas mēroga sacīkstēs.

Juniori

1. Kristīne Egle	745
2. Roberts Neretnieks	673
3. Linda Viša	539
4. Toms Vilde	330
5. Santa Steinberga (RVA)	258
6. Lana Kaupuža	124
7. Viktorija Pondzele	91
8. Paula Glāzere	90
9. Anna Vjakska	69
10. Eliza Gaisa	66
11. Amanda Straujupa	64
12. Anete Nikolaisone	64
13. Kristīne Baradovska	57
14. Ance Kozulāne	56
15. Linda Anna Galviņa	54
16. Laura Penele	54
17. Sindija Sviņsta	38
18. Linda Josta	38
19. Elga Empele	30
20. Eduards Triblis	30
21. Marija Dubrovska	22
22. Liene Bojāre	22
23. Andris Mežinskis	20
24. Lauma Birzniece	10
25. Jānis Bušers	8

26. Santa Steinberga	8
27. Edīte Vāgnere	5

Jaunie jātnieki

1. Kristaps Neretnieks	858
2. Mārtiņš Kārkliņš	465
3. Linda Ansule	413
4. Kristīne Egle	391
5. Krista Klieme	373
6. Lauris Vilde	227
7. Roberts Neretnieks	216
8. Toms Vilde	153
9. Elina Kandevice	138
10. Mārtiņš Ādamsons	74
11. Aigars Bregže	71
12. Linda Viša	61
13. Gustavs Mazbērziņš	60
14. Vija Ceriņa	42
15. Lana Kaupuža	33
16. Līgita Jurecka	18
17. Eduards Triblis	17
18. Lauma Birzniece	8
19. Eliza Gaisa	4

Bērni līdz 16 g. v.

1. Linda Viša	226
2. Linda Anna Galviņa	206
3. Laura Penele	165
4. Diāna Indrāne	146
5. Paula Glāzere	80
6. Jānis Bušers	70
7. Marija Dubrovska	62
8. Lina Kļaviņa	54
9. Krista Kristiāna Alksne	54
10. Edīte Vāgnere	53
11. Patrīcija Kokina	51
12. Santa Steinberga	45
13. Elina Raščevska	35
14. Aleksandrs Losevs	33
15. Lana Kaupuža	30
15. Roberts Neretnieks	30
17. Anna Vjakska	28
17. Roberts Priedītis	28
19. Kristīne Baradovska	24
20. Terēze Zalte	22
21. Marta Tamane	20
21. Elina Kaimiņa	20
23. Marija Kolosova	18
23. Amanda Straujupa	18
23. Liene Bojāre	18
26. Inta Veja	16
27. Santa Ivanova	15
27. Evija Roķe	15
29. Ģirts Ozols	14
29. Laila Bergsone	14
31. Marta Rožkalna	12
31. Laura Janīte	12
31. Dārta Liepkalne	12
34. Viktorija Juraša	11
35. Žanna Panteļejeva	10
36. Linda Josta	8
36. Vladimir Titovs	8
38. Sindija Sviņsta	7

IEJĀDE

Pieaugušie

1. Airisa Penele	1278
2. Agnese Liepiņa	780
3. Terēze Rozenberga	726
4. Agnese Kukaine	713
5. Anita Lapina	462
6. Una Kiesnere	450
7. Inga Bistroma	420
8. Jūlija Tkačova	348
9. Olga Šakurova	286
10. Jūlija Stepanova	247
11. Gundega Krigere	238
12. Terēze Pētersone	213
13. Viktorija Baribina	182
14. Tatjana Maljkova	181
15. Gustavs Mazbērziņš	181
16. Marina Hrulleva	176
17. Kristīne Rozīte	148

18. Margarita Viņķele	146
19. Aija Butāne	140
20. Māriete Dāvidsone	103
21. Elza Zaķe	102
22. Anete Nikolaisone	92
23. Guna Vasiljeva	84
24. Elza Lapsiņa	72
25. Karina Bogorada	57
26. Krista Kukurē	56
27. Elina Grundmane	53
28. Lāsma Stanke	47
29. Iveta Daubure	47
30. Marina Tarvida	46
31. Kristīna Pleskačova	46
32. Ance Kozulāne	46
33. Māra Meinharde	42
34. Laura Endzele	30
35. Klīta Lāce	30
36. Anete Dūdele	30
37. Sanita Bula	26
38. Ksenija Petrova	24
39. Sabina Spakauska	24
40. Dagnija Levčonoka	24
41. Vita Jursāne	23
42. Katerina Mišuta	21
43. Ilga Bērziņa	18
44. Linda Loja	18
45. Dace Samuša	18
46. Agnese Rituma	17
47. Angelīna Kostina	17
48. Kristīna Sokolova	15
49. Odrija Heinrihsone	13
50. Elina Potanina	12
51. Gita Zaķe	11
52. Olga Tolkunova	11
53. Olga Gaidukeviča	11
54. Sergejs Šakurovs	10
55. Sofija Ševčuka	9
56. Signija Hneļņicka	7
57. Anna Vainute	6
58. Margarita Volkova	6
59. Lana Kaupuža	4
60. Marina Sidorova	3

Vēl startēja: Monta Kļaviņa, Laura Penele, Ksenija Petrova, Greta Vagule, Enni Žuka, Aiga Silavniece, Sanita Putniņa.

Juniori

1. Māriete Dāvidsone	115
2. Marina Tarvida	96
3. Jūlija Stepanova	88
4. Elina Grundmane	54
5. Agnese Rituma	54
6. Monta Kļaviņa	51
7. Elza Lapsiņa	50
8. Elina Potanina	29
9. Māra Meinharde	18
10. Odrija Hainrihsone	12
11. Lana Kaupuža	11
12. Marina Sidorova	10

Jaunie jātnieki

1. Anita Lapina	258
2. Gustavs Mazbērziņš	228
3. Anete Nikolaisone	108
4. Māra Meinharde	102

Bērni līdz 16 g. v.

1. Signija Hneļņicka	60
2. Ksenija Petrova	42
3. Aiga Silavniece	25
4. Monta Kļaviņa	24
5. Greta Vagule	18
6. Enni Žuka	15
7. Sofija Ševčuka	12
8. Laura Penele	11
9. Sanita Putniņa	9

Sarakstu sagatavojusi Latvijas Jātnieku federācija.

Verta par pasaules mēroga iejādes strīdiem

Pēc Eurodressage

Olimpisko spēļu sudraba medaļas ieguvēja iejādē Izabella Verta izteikusi savu viedokli par strīdiem iejādes pasaulē. Vācu žurnālam *Pferdsport International* vācu vadošā iejādniece nosoda dažas ar iejādi saistītas personas un mudina veidot *caurspīdīgāku* tiesnešu atlases sistēmu. Par to viņa runāja arī 2008. gada IDRC (Starptautiskais Iejādes Jātnieku klubs) sanāksmē Berlīnē.

Ne visi jātnieki varēja ierasties šajā gadskārtējā sanāksmē, tādēļ parakstīja paziņojumu, ko Izabella Verta nolasīja, tādējādi pauzot kopējo paziņojuma parakstītāju viedokli. Galvenā doma, kas izteikta šajā tekstā, ir tā, ka iejādes jātnieki uzskata par nepieņemamu, kā FEI prezidente princese Haja izturējusies pret FEI Iejādes komiteju. Verta saka: „Skaidrs, ka princese Haja nepieļauj kritiku.”

Pferdsport intervijā Verta apstiprināja, ka viņa neatbalsta Šjefa Jansena nosodāmo uzvedību Honkongā olimpisko spēļu laikā. „Sports ir pārdzīvojis daudz un dažādus cilvēkus, kuri strīdējušies, un neapšaubāmi pārdzīvos arī Šjefu Jansenu. Tas, kas nav saprotams, ka pret tādu cilvēku kā Jansens nav pieņemtas sankcijas par viņa uzvedību olimpisko spēļu laikā un arī pēc tam. Tā, protams, bija kļūda - sasaukt krīzes sapulci Honkongā Jansena dēļ?”

CDI sacensību organizētājs Štutgartē tiesnesis Gothilbs Riksingers komentēja, ka holandiešiem ir negatīvi uzskati par vairākām lietām, taču viņi, šķiet, neizprot savu izteikumu sekas. Rīkojoties pēc viņu prāta, jāaizmirst par iejādes sacensībām, ja jātnieks un treneris var lemt, kurš tiesnesis tiesās čempionātos.

Izabella Verta

Arī Izabella Verta viņam daļēji piekrita: „Esam prasījuši, lai mūsu sporta veids būtu *caurspīdīgāks*. Mudinām, lai olimpiskajās spēlēs pieturētos pie nerakstītā likuma, ka spēles katrs tiesnesis drīkst tiesāt tikai vienu reizi mūžā. Tāpat mēs gribam zināt, kāds ir iemesls tiesnešu norīkošanai strādāt čempionātos. Viens ir skaidrs: attīstītajām iejādes valstīm čempionātos jābūt pārstāvētām arī ar tiesnesi.”

Sjefs Jansens

Marjeta Vitagesa

Izabella domā, ka tas, kā Šjefs Jansens izturējās CDI Lionā, pieprasot citus tiesnesus un paziņojot, ka Anki van Grunsvena nepiedalīsies sacensībās, ja tās tiesās Marjeta Vitagesa un Gothilbs Riksingers, ir nepieņemami. „Jātnieks un treneris nevar nolemt, kuri tiesneši vērtēs sacensības. Tas jāveic organizatoriem. Galu galā Anki tomēr sacensībās piedalījās, lai gan tiesnešu kolēģija netika mainīta,” teica Verta.

Rolex FEI Pasaules kauss

Dace Štrausa

Piektais Rolex FEI pasaules kausa posms notika Šveices pilsētā Ženēvā.

Grand Prix maršrutā uzvarēja jātnieks, kurš ļoti gribēja pierādīt, ka viņš ir labākais jātnieks pasaulē un gatavs cīnīties ar tādām pasaules klases zvaigznēm kā Meredith Maikla-Bērbauma. Deviņu dalībnieku konkurencē pārlešanas maršrutā olimpiskais čempions Ēriks Lamaze milzīgajā *Palexpo* arēnā pierādīja savu varēšanu, uzvarot *Grand Prix* arī telpās cīņā ar pasauli labākajiem.

Ēriks Lamaze

Ženēvas posma noslēgums lielā mērā līdzinājās kovboju filmām – divi varoņi viens pret otru. Štutgartes posma uzvarētāja Meredith Maikla-Bērbauma ar *Shutterfly* jāja pirmā. Pārlešanas rezultāts bez soda punktiem 41,34 sekundēs šķietami nav pārspējams. Taču maršruts bija ļoti piemērots *Hickstead*, Ērika Lamaze nelielajam, bet temperamentīgajam ērzelim, kam nepatīk īsi, asi pagriezieni. Ņemot garākus pagriezienus, tas lielā ātrumā, līdzīgi kā stīplcēzā, veica maršrutu no sākuma līdz beigām, negāžot nevienu šķērslī. Olimpiskā čempiona un Eiropas čempiones dueli iejaucās Šveices jaunās paaudzes pārstāvis Stīvs Gurdats ar *Jalisco Solier*, iepriecinot pašmāju publiku un ar sveiciešu precizitāti veicot pārlešanas maršrutu bez soda punktiem 40,96 sekundēs, atstājot Meredith Maiklu-Bērbaumu „tikai” trešajā vietā.

Pirmā LJF Pajūgu braukšanas sekcijas sanāksme

Inese Ruskule

Pārsteidzoši liels draivings sporta veida entuziastu skaits 11. decembra pēcpusdienā sapulcējās Rīgā, Lietišķo sporta veidu skolā Kleistos. Iepriekšējās avīzes numuros minējām, ka 2008. gada nogalē Latvijas Jātnieku federācija izveidojusi Pajūgu braukšanas sekciju, līdz ar to šī sabiedriskā organizācija uzņemas attīstīt draivingu Latvijā, rīkojot sacensības gan Latvijā, gan arī starptautiskā mērogā. Sapulci vadīja sekcijas vadītāja Dace Štrausa un Latvijas Jātnieku federācijas prezidents Agris Blaus. Uz sapulci bija ieradusies vairāk nekā 40 dalībnieku no Rīgas, Jelgavas, Ludzas, Rēzeknes, Balvu, Jēkabpils, Liepājas, Valmieras, Cēsu, Kuldīgas, Alūksnes, Limbažu, Dobeles rajoniem. Tas liecina, ka par pajūgu braukšanu interesejas visā Latvijā.

Sanāksme sākās ar Daces Štrausas stāstījumu par draivings nozīmi Latvijā. Uzsvērot, ka mūsu valstī audzējamās zirgu šķirnes, jo īpaši Latvijas šķirnes braucamā tipa zirgi, ir ļoti piemēroti draivings sacensībām. Tā kā ir iesalis sporta zirgu tirgus, iespējams, varētu attīstīties braucamo zirgu tirgus plūsma, pārdodot tos gan Latvijā, gan arī ārpus tās.

Pēc pašreizējās situācijas izklāstījuma draivings sekcijas vadītāja runāja par sekcijas darbības mērķiem un to, kas būtu jādara, lai šos mērķus īstenotu:

1. sasniegt starptautiskas klases līmeni pajūgu braukšanā, izmantojot Latvijas šķirnes zirgus, kā arī citus Latvijā audzētos zirgus;

2. zirgu tirgus paplašināšana, piedāvājot pircējiem ne tikai jājamzirgus, bet arī sagatavotus pajūgu zirgus;

3. jāveido pajūgu braukšanas instruktoru skola, uzaicinot ārzemju vieslektoros;

4. semināru organizēšana pajūgu braucējiem, tiesnešiem, maršrutu sastādītājiem;

5. pajūgu braucējiem jāmeklē sadarbības partneri savā apkartnē.

Sanāksme turpinājās ar pajūgu braukšanas sacensību kalendāra sastādīšanu 2009. gadam. Paredzams, ka nākamgad Latvijā (Rīgas, Ludzas, Rēzeknes, Valmieras, Cēsu, Liepājas rajonos) varēsīm vērot un piedalīties vairāk nekā desmit draivings sacensībās, kas notiks atbilstoši FEI draivings sacensību noteikumiem, mazliet vienkāršojot tos un ļaujot piedalīties sacensībās ar dažādāka veida ratiem. Draivings sacensībās būs arī poniju klases braucieni.

Lielā mērā sapulces gaisotni bagātināja Jeļenas Stašules stāstījums par to, kā viņas saimniecībā *Rudo kumeļu pauguri* (Rēzeknes rajona Kaunatas pagastā) attīstījušās draivings sacensības. Stāstījumu papildināja video materiālu demonstrēšana. Cerams, ka tas iedrošinās daudzus potenciālos draivings sacensību organizētājus. Jeļenas Stašules ģimene pierādījusi, ka tikai ļoti jāvēlas, jārūnā un jālūdz palīdzība, jāiegulda pūles, un viss notiks. Pateicoties tam, ka tagad draivings sekcija ir federācijas sastāvā, šis darbs vairs nebūs tikai entuziasma līmenī, bet notiks oficiālā līmenī.

Pajūgu braukšanas sacensības šovasar Inčukalnā.

Draivings sacensību pārstāvji no Ludzas un Rēzeknes rajona pateicas Rāznas nacionālā parka administrācijai un Mākoņkalna pagasta padomei par iespēju nokļūt Rīgā, finansiāli un materiāli atbalstot šo braucienus.

Latvijas Jātnieku federācijas prezidents Agris Blaus arī bija gandarīts par kuplo apmeklētāju skaitu. Viņš atzina, ka laika gaitā varētu Latvijā organizēt arī starptautiska mēroga draivings sacensības. Arī Latvijas Zemkopības ministrs Mārtiņš Roze atbalsta šo jāšanas sporta disciplīnu un ir pajūgu braukšanas patrons Latvijā. Tika cerēts, ka ministrs piedalīsies sanāksmē, taču aizņemtības dēļ tas neizstājās. Tomēr Mārtiņš Roze neaizmirs par šo pasākumu un nogādāja 2009. gada kalendārus, kurus rotā ministra fotogrāfijas, kā dāvinājumu sapulces dalībniekiem.

Agris Blaus atzina, ka nākamais gads nebūs viegls finansiālajā jomā radušās ekonomiskās krīzes dēļ, tomēr Latvijas Jātnieku federācija darīs visu iespējamo, lai palīdzētu draivings sacensību organizētājiem arī finansiālajā jomā.

Draivings paredzēto ratu kvalitāte ir ļoti nozīmīga labu sacensību rezultātu sasniegšanā. Protams, netiks aizliegts piedalīties sacensībās arī ar parastajām droškām, startēt ar loka un bez loka aizjūgiem. Taču labākam rezultātam nepieciešami rati, kas veidoti speciāli draivings sacensībām. Par to iegādi Latvijā visus dalībniekus iepa-

zistināja Igoris Malinausks, kurš piedāvā plašu ratu izvēli no Polijas.

Lai sacensību vērtējums būtu objektīvs, svarīga ir sacensību tiesāšana. Nākamā gada sacensībās tiks pieaicināti ārzemju tiesneši, kā arī tiesāšana piedalīsies Latvijas tiesneši (Dace Štrausa, Ilona Truksāna un Ligija Bitiniece), kuri tiešanas iemaņas apgūst Igaunijā.

Jau 2009. gada sākumā Latvijas Zirgaudzētāju biedrības prezidents Edgars Treibergs paredz, ka tiks organizēts draivings apmācības seminārs Lietuvā. Apmācība ir nepieciešama, jo līdz šim zirgaudzētāji vairāk koncentrējušies uz konkūru un iejādi, novārtā atstājot pajūgu sacensības. Tāpēc tagad jāmācās, lai veiksmīgi varētu konkurēt vismaz ar savu kaimiņvalstu sportistiem. Pajūgu braukšanas sekcija plāno vasarā rīkot treniņnometni, vispiemērotākā norises vieta tai būtu *Rudo kumeļu pauguru* saimniecība, kas atrodas Rēzeknes rajonā, kuras saimnieki šo ieceru atbalsta.

Diskusijās tika pārrunāta iespēja rīkot draivings sacensības konkūra sacensību ietvaros, tādējādi izklaidējot skatītājus konkūra maršrutu starplaikos. Interesants bija tēlnieka Edvīna Krūmiņa piedāvājums – izveidot viņa darinātās balvas izcīņu kā ceļojošo kausu. Šo balvu sportisti iegūtu savā īpašumā, ja kāds no viņiem uzvarēs pajūgu braukšanas sacensībās trīs gadus pēc kārtas. 🐎

Latvijas Jātnieku federācijas jaunās Pajūgu braukšanas sekcijas sanāksme Kleistos.

Pasaules kausa posmi pajūgu braukšanā

Pēc FEI materiāliem sagatavoja Dace Štrausa

Trešais posms - Stokholma, 28. līdz 30. novembris

Jozefs Dobrovics Zviedrijā pierādīja, ka spēj uzvarēt arī ekstremālos apstākļos. Viņam bija tikai 15 minūšu laika, lai sagatavotos braucienam, jo savus ratus viņš bija aizdevis tautiešim Zoltanam Lazāram, kura ratiem iesildoties bija nolūzis aizmugurējais ritenis. Dobrovics brauca ar Lipicas zirgu četrjūgu, kas ir viena no visātrākajām ekipāžām pasaulē.

Sacensībās piedalījās seši dalībnieki, toties skatītāju tribīnes bija pilnas, uz noslēguma sacensībām bija pulcējušies 10 189 sacensību vērotāji.

1. Jozefs Dobrovics (Ungārija)	104,33 (0)
2. Fredriks Persons (Zviedrija)	112,98 (0)
3. Verners Ulrihs (Šveice)	115,48 (0)
4. Boids Eksels (Austrālija)	115,93 (10)

5. Tomass Eriksons (Zviedrija)	120,5 (10) wild card
6. Zoltans Lazārs (Ungārija)	127,71 (10)

Ceturtais posms – Budapešta, 5. līdz 8. decembris

Austrālietis Boids Eksels uzvarēja FEI Pasaules kausa posmā Ungārijā. Hollandietis Koss de Ronde brauca pēdējais un, lai gan bija ļoti ātrs, zaudēja vienu sekundi austrālietim. Trešais, kurš kvalificējās uzvarētāju maršrutam, bija zviedrs Fredriks Persons, taču nespēja līdzināties ātruma ziņā ar abiem iepriekšējiem, un Persons ieguva trešo vietu.

Pēc izmēģinājuma sacensībām 2007. gadā Lāslo Papa sporta arēna Budapeštā pirmo reizi kļuva par oficiālu FEI Pasaules kausu norises vietu.

1. Boids Eksels (Austrālija)	222,95
2. Koss de Ronde (Nīderlande)	223,95
3. Fredriks Persons (Zviedrija)	234,70 (5)
4. Zoltans Lazārs (Ungārija)	126,52 (0)

5. Jozefs Dobrovics (Ungārija)	127,62 (5) wild card
6. Lajošs Moro (Ungārija)	142,31 (5) wild card
7. Daniels Vurglers (Šveice)	14271 (20)
8. Peters Juhažs (Ungārija)	175,25 (15) wild card

Piektais posms – Ženēva, 11. līdz 14. decembris

Arī pēc nedēļas Šveicē austrālietis uzvarēja FEI Pasaules kausa kārtējā posmā. Šajā, Eiropas lielākajā arēnā, kas būs arī 2010. gada FEI konkūra un draivings finālu norises vieta, šajā nedēļā nogalē pulcējās milzīgs līdzjutēju skaits, lai uzmundrinātu pajūgu braucējus. *Wild card* braucējs no Francijas Tibo Kodri ar labu priekšnesumu ieņēma otro vietu, atstājot aiz sevis mājinieku Danielu Vurgleru.

Uzvarēja Boids Eksels no Austrālijas.

Uzvarētājs pēc četriem posmiem

Jozefs Dobrovics šoreiz bija nomainījis lideri savā pajūgā un vēlāk atzina, ka tas nav bijis pareizi. Jaunais zirgs – līderis nebija pietiekami drošs, tālab tika gāztas trīs bumbiņas un iegūta sestā vieta. Dobrovics jau ir piedalījies četros posmos, bet tikai trīs labākie tiek ieskaitīti, tāpēc viņš joprojām ieņem līderpozīciju kopvērtējumā. 🐎

Rezultāti CAI-W Ženēva

1. Boids Eksels (Austrālija)	251,17 (0)
2. Tibo Kodri (Francija)	257,52 (5) wild card
3. Daniels Vurglers (Šveice)	277,99 (15)
4. Kristofs Zandmanis (Vācija)	145,62 (10)
5. Verners Ulrihs (Šveice)	146,67 (0)
6. Jozefs Dobrovics (Ungārija)	155,41 (15)

Kopvērtējums pēc 5 no 7 posmiem

1. Jozefs Dobrovics (Ungārija)	27
2. Boids Eksels (Austrālija)	23
3. J.Šbrands Sardons (Nīderlande)	17
4. Koss de Ronde (Nīderlande)	12
4. Fredriks Persons (Zviedrija)	12
6. Verners Ulrihs (Šveice)	11
7. Kristofs Zandmanis (Vācija)	10
8. Daniels Vurglers (Šveice)	9
9. Zoltans Lazārs (Ungārija)	7
10. Tomass Eriksons (Zviedrija)	2

Pasaules kausa posms iejādē

Pēc FEI materiāliem sagatavoja Dace Štrausa

No 28. līdz 30. novembrim Stokholmā, Zviedrijā risinājās otrais Pasaules kausa posms iejādē. Skandināvi ir ar zirgiem saistītu sporta veidu entuziasti, tādēļ skatītāju tribīnēs netrūka.

Holandiete Adelinde Kornelisenā Pasaules kausa posmos piedalījās pirmo reizi un pārsteidza publiku ar izcili veiktu testu. Viņai pašai bija liels pārsteigums, kad sportiste uzzināja, ka kļuvusi par šī posma uzvarētāju un balvā saņēmusi arī pirmo automašīnu. Kornelisenā profesionālajā sportā ir pavisam nesen. 29 gadus vecā jātniece pameta skološanas darbu koledža tikai šā gada martā, lai pilnībā pievērstos iejādei. Ar savu zirgu *Perzival* viņa bija rezerves jātniece holandiešu olimpiskajā komandā.

Anki van Grunsvena ar ērzeli *IPS Painted Black* šoreiz bija iedzinēja lomā. Ērzelis viegli apjūk un ne vienmēr ir vienkārši jājams. Izvēles programmā ar mūziku tas veica labu darbu, taču kļūdas kāju maiņās uz diviem un vienu tempu samazināja rezultātu.

Jans Brinks

Neapšaubāmi Stokholmas publiku visvairāk iepriecināja pašmāju zvaigznes Jana Brinka un *Briar* uzstāšanās. Emocijas auga, zinot, ka tā var būt viena no pēdējām šī pāra uzstāšanās reizēm. Brinks plāno atvadu braucienu kopā ar savu partneri - 18 gadus veco *Briar* 2009. gadā Pasaules kausa finālā Lasvegasā. Zviedru tiesnesis izteica komplimentus šim pārim: "Tas ir izcili: būt tik labā formā šādā cienījamā vecumā, sacenšoties veiksmīgi ar pašiem labākajiem." Stokholmā Jans Brinks izcīnīja trešo vietu.

Anki van Grunsvena - holandiešu pirmā sportiste

Zigfrīda Voldheka zīmējums.

Anki van Grunsvena nominēta 2008. gada holandiešu Sportistes goda nosaukumam. Viņa šo titulu vienreiz jau guvusi - 1994. gadā, uzvarot Pasaules kausa finālā. Tagad viņa jau ir trīskārtēja zelta medaļas ieguvēja, tādēļ šis tituls viņai gandrīz garantēts. Uzvarētāju nosauks Holandes sportistu gada ballē, bet Grunsvena tur nepiedalīsies, jo izvēlējusies ar *Painted Black* startēt Pasaules kausa kvalifikācijas sacensību posmā Londonā, kas notiek vienlaikus ar šo pasākumu.

Holandieši hiperfleksiju izmanto arī poniju treniņos

Slavenajam starptautiskās klases FEI iejādes ponijam *Power and Paint* jāpārtrauc sacensību karjera. Gandrīz 16 gadus vecais ponijs pēdējā gada laikā ilgstoši ārstējās Grēves zirgu klīnikā *De Watermolen*. Tā īpašnieki Pašu ģimene no

Vācijas tomēr nolēma, ka ar to pietiek, un atveda ērzeli mājās. Ne ponija īpašnieki, ne nomnieki - Fokeru ģimene šo situāciju komentēt nevēlas.

Power and Paint daudzus gadus bijis pirmais Holandes poniju izlasē un atnesis četriem tā jātniekiem medaļas un godalgas. To trenēja Kobi van Bālena. *Power and Paint* trenere diemžēl guva negatīvu publicitāti, kad fotogrāfs bija fiksējis poniju treniņa laikā, kad tas ilgstoši tika vadīts kordā ar hiperfleksijas pazīmēm.

Lietojiet aizsargķiveres!

Ingrīda Vālere, slavenā ērzēļu īpašnieka Bukharda Vālera zirgaudzētavā *Klosterhof Medingen*, kritot no zirga, smagi savainota. Zirgs, no kura viņa izjādes laikā kritusi, nav neviens cits, kā 2008. Gada ērzēļa nosaukumu Hanoveras šķirnē ieguvušais *De Niro*. 15 gadus vecais ērzēlis atgriezies no meža bez jātnieces. Pēc ilgas un pamatīgas meklēšanas viņa tika atrasta vietējā mežā un nekavējoties nogādāta slimnīcā. Jātniece pavadīja komā trīs nedēļas, tagad viņa jau atgriezusies pie apziņas, tomēr joprojām atrodas kritiskā stāvoklī. Dodoties izjādē, viņa nebija lietojusi aizsargķiveri un kritiena rezultātā guvusi atvērtu galvaskausa lūzumu.

FEI jātnieku reitings

(uz 30.11.08.)

Informāciju apkopoja Inese Ruskule

Konkūrs

Jātnieks	Vieta	Vieta iepriekšējā reitingā	Punkti
Pirmo vietu ieguvēji			
Meridita Maikla-Bērbau- ma (Vācija)	1.	1.	3550,00
Ēriks Lamaze (Kanāda)	2.	2.	3493,75
Markuss Enings (Vācija)	3.	3.	3020,00
LATVIJA			
Andis Vārna	339.	341.	255,00
Dainis Ozols	591.	579.	110,00
Guntars Siliņš	1276.	1331.	15,00
Kristaps Neretnieks	1341.	1390.	13,00
LIETUVA			
Bens Gutkauskis	187.	186.	490,00
Andrius Petrovs	190.	190.	484,00
Kosts Gaigals	646.	641.	95,00
Zigmants Šarka	879.	885.	54,00
Stasis Jass	925.	943.	45,00
Rikards Vismeris	925.	943.	45,00
Rims Rimkuss	975.	991.	41,00
Dominiks Malinauskis	1127.	1169.	25,00
Mants Jacikevičs	1355.	1402.	11,00
Elena Raiļiene	1488.	1550.	6,00
Vincs Civinskis	1769.	1832.	2,00
Danielis Gutkauskis	1769.	1832.	2,00
IGAUNIJA			
Reins Pills	124.	145.	722,00
Gunārs Kletenbergs	193.	193.	477,00
Urmas Rāgs	219.	224.	432,00
Tits Kivisilds	291.	273.	322,00
Hanno Ellermanis	305.	339.	306,00
Olivers Karma	533.	522.	135,00
Heiki Vatsels	575.	563.	116,00
Andress Trēve	1127.	1169.	25,00
Katrina Pilla	1127.	1169.	25,00
Ivo Otss	1199.	1252.	20,00
Andrus Kallaste	1336.	1385.	14,00
Konstantīns Prohorovs	1499.	1560.	5,00
Kullo Kenders	1737.	1804.	3,00
Andress Udekullis	1737.	1804.	3,00
Ebe Lisa Sinajalga	1737.	1804.	3,00

Iejāde

Jātnieks, zirgs	Vieta	Vieta iepriekšējā reitingā	Punkti
Pirmo vietu ieguvēji			
Anki van Grunsvena, IPS Salinero (Nīderlande)	1.	1.	2217
Izabella Verta, Satchmo 78 (Vācija)	2.	2.	2141
Izabella Verta, Warum Nicht FRH (Vācija)	3.	3.	2115
LATVIJA			
Airisa Penele, Ravels	155.	152.	954
IGAUNIJA			
Marika Vundere, Orlando P	193.	188.	824
Maria Čuletsa, Markus	296.	302.	494
Marika Vundere, Frankfurt	561.	568.	51

Specializēts zirgkopības un jāšanas sporta laikraksts

Zirgu Pasts

ABONĒJIET AVĪZI 2009. GADAM!
Latvijas Pastā

līdz 23. decembrim

* modernizētajās pasta nodaļās,

* internetā www.pasts.lv

Abonēšanas indekss 1238.

Jauns formāts un daudz biežāks izdevums! A4 formāts, 48 lappuses, vienu reizi mēnesī.

CENA: mēnesim Ls 1,80,

pusgadam Ls 10,80,

gadam Ls 21,60.

Ja vēlaties avīzi abonēt ar redakcijas starpniecību, rakstiet: info@zirgupasts.lv

Priecīgus svētkus!
Kolliju portāls
www.petnet.lv/kolliji

Francijas nacionālā jāšanas skola

Anda Pelēka

XVI gadsimta beigās Francijas karalis Anrī IV nosūta misijā uz Saumūru (*Saumur*) savu uzticamo draugu Diplesī-Mornē, lai viņš tur nodibinātu Protestantu Universitāti. Pie šīs universitātes tiek nodibināta arī Jātnieku Akadēmija. Pēc Nantes edikta atsaukuma Akadēmija tika slēgta (Nantes edikts, ar kuru Francijas karalis atzina protestantu kulta brīvību, tika parakstīts 1598. gada 30. aprīlī un atsaukts 1629. gadā.).

Franču Revolūcijas un Impērijas daudzo karu laikā būtiska nozīme bija leģendārajai franču kavalērijai, tomēr jūtams bija arī tas, ka kavalēristi netiek pietiekami apmācīti.

Nežēlīgās kaujas, infekcijas slimību izplatība un militārās kavalērijas nepietiekamā sagatavotība novājināja franču armiju. Pēc Napoleona karu beigām, franču kavalērija praktiski vairs nepastāv. Tāpēc 1825. gadā Saumurā tiek nodibināta Kavalērijas skola. Tās pamatuzdevums ir atjaunot kavalērijas vienības. Nepieciešama gan jātnieku, gan zirgu apmācība. Šim nolūkam tiek pieaicināti atzīti speciālisti no Versaļas manēžām, Tilerī un Senžermēnas. Saumurā sāk sagatavot laikmeta eliti – kavalērijas virsniekus, un tā rodas *Le Cadre Noir de Saumur*. Skolas nosaukums aizgūts no skolas pārstāvju uniformas melnās krāsas (*noir* franču valodā nozīmē *melns*). Melnās uniformas tika ievies-

Skaitļi un fakti

Kopš 1974. gada vairākos posmos notikuši aktīvi celtniecības darbi, un šodien mācību kompleksa plešas 300 ha platībā.

Le Cadre Noir de Saumur skolas vajadzībām iekārtoti:

- * 4 staļļi, kuros var izmitināt aptuveni 500 zirgus;
- * 7 manēžas un 18 olimpiskajiem standartiem atbilstoši laukumi ar ģeosintētisku klājumu;
- * skrejceļi aptuveni 50 km garumā;
- * vairāki simti dabisko šķēršļu;
- * veterinārā klīnika;
- * kalēja smēde;
- * amfiteātris;
- * moderna mediatēka.

Skolai pieder 330, bet staļļos izvietoti 400–500 zirgi.

Mācību kompleksā nodarbināti 180 cilvēki.

Skolnieku skaits gadā: 1500. Apmeklētāju skaits gadā: 60 000.

tas Luī Filipa valdīšanas laikā, lai atšķirtu Kavalērijas skolas pārstāvjus no pārējās franču kavalērijas, kurai uniformas bija zilā krāsā.

Lai gan pamatā skolas uzdevums ir sagatavot kavalērijas virsniekus un apakšvirsniekus, pasniedzēji neaprobežojas vienīgi ar nepieciešamo militāro apmācību, bet saglabā Versaļas akadēmiskās jāšanas principus. Ātri vien *Le*

Cadre Noir de Saumur iegūst augstu reputāciju kā akadēmiska jāšanas skola. Kad 1928. gadā skolu apciemo Viņas Karaliskā Augstība Berri hercogiene, par godu vizītei notiek pirmā izrāde manēžā, tā saucamais karuselis, kas kļūst par pirmo *Le Cadre Noir de Saumur* skolas publisko pasākumu.

XX gadsimta sākumā līdz ar mehanizētas tehnikas ieviešanu armijā rodas jautājums par *Le Cadre Noir de Saumur* skolas nepieciešamību armijas vajadzībām. Tomēr valdība nevēlas likvidēt šo skolu, kas ir valsts mēroga kultūrvēsturisks mantojums. Septiņdesmitajos gados Francijā jāšanas sports piedzīvo uzplaukumu. Tiek celti neskaitāmi jāšanas sporta centri. Valsts līmenī rodas lēmums dibināt skolu, kura sagatavotu augstākā līmeņa diplomētus speciālistus un augstākā ranga sacensību dalībniekus. Projektu valdība uztic Sporta ministrijai. *Le Cadre Noir de Saumur* skola, balstoties uz jau esošajiem mācību spēkiem, kļūst par centrālo sportistu un zirgu sagatavošanas vietu, no militārās mācību iestādes pārvēršoties par civilu.

Le Cadre Noir de Saumur skolas pedagogi ir savu disciplīnu eksperti, un viņu uzdevums ir nodot savas prasmes un iemaņas, kā arī teorētiskās zināšanas skolniekiem. Pasniedzēju uzdevums ir trenēt zirgus un sagatavot tos priekšnesumiem, kā arī vietēja un starptautiska mēroga sacensībām. Skolā piedāvā apmācību dažādās disciplīnās: iejādē, šķēršļu pārvarēšanā, braukšanā, kompleksajā apmācībā.

Skolas pārstāvju lielākie sasniegumi:

1932. gadā Ksavjē Lesāžs (*Xavier Lesage*) kļūst par olimpisko čempionu iejādē gan individuāli, gan komandas sastāvā.

1970., 1971., 1972. un 1973. gadā Patriks Le Rolāns (*Patrick Le Rolland*) kļūst par Francijas čempionu iejādē.

1979. gadā par Francijas čempionu iejādē kļūst Kristiāns Kards (*Christian Carde*).

2002. gadā Žans Luks Forss (*Jean Luc Force*) un Didjē Kurrēžess (*Didier Courrèges*) kļūst par pasaules vicečempioniem konkūrā.

2004. gadā Didjē Kurrēžess un Arno Boito (*Arnaud Boiteau*) kļūst par olimpiskajiem čempioniem komandas vērtējumā.

Kadru atlase

Daudzi jaunie jātnieki sapņo kļūt par prestižās un lieliski aprīkotās *Le Cadre Noir de Saumur* darbiniekiem. Atlase ir ļoti stingra. Lai iegūtu tiesības piedalīties konkursā, kandidātam jābūt sasniegušam vismaz 30 gadu vecumu, jābūt atbilstoši kvalificētam,

un no viņa tiek prasīti arī augsti sasniegumi valsts mēroga vai starptautiskās sacensībās. Testā ietilpst arī praktiskā daļa, kā arī pārbaudījums uz īpaši sagatavotiem zirgiem, kurus franču valodā dēvē par *sauteurs* (tas nozīmē, ka zirgi izpilda sarežģītus lēcienus). Tiek ņemtas vērā kandidātu pedagoģiskās dotības, motivācija, kultūras zināšanu līmenis, kā arī spējas iekļauties kolektīvā.

Atlasi izturējušie kandidāti tiek pieņemti skolā uz pārbaudes laiku, kas ilgst gadu. Ja pēc gada viņi tiek uzņemti skolā, tad saņem tiesības valkāt īpašo melno uniformu. Bet par jāšanas skolotājiem viņi kļūst ne ātrāk kā pēc trīs skolā nostrādātiem gadiem. Labākie iegūst skolotāja-meistara titulu, ja viņu darbs un pieredze ir ievērojama cienīgi un sacensību rezultāti – spoži.

Skolas darbinieka dienas kartība

Darbinieku pamatuzdevums ir darbs ar skolniekiem, zirgu trenēšana un apmācība, kā arī gatavošanās sacensībām un piedalīšanās tajās.

Skolas darbinieks dienu sāk ap 7.30. Viņš velta 45–60 mi-

nūtes treniņam ar katru no viņam uzticētajiem zirgiem (to skaits ir no 4 līdz 6) un darbam ar skolniekiem. Ja viņš ir augsta līmeņa sportists, dienas kārtībā ietilpst arī gatavošanās sacensībām.

Zirgu apmācība

Le Cadre Noir de Saumur skola īpašu uzmanību velta arī zirgu apmācībai, triju veidu lēcienu *sauts* izpildīšanā. Franču valodā tos sauc par kurbete (*courbette*), krupāde (*croupade*) un kabriole (*cabriole*). Minēto lēcienu izcelsme meklējama itāļu renesanses laikmetā, kad šīs figūras izskaistināja zirgu parādes un horeogrāfiskos uzvedumus. Šie elementi kalpoja arī kavalērijas vajadzībām, jo tādā veidā tika panākta zirga pilnīga pakļaušanās jātnieka vadībai, kā arī trenēta veiklība. *Le Cadre Noir de Saumur* skolā šos lēcienus zirgiem māca bez piešu palīdzības.

Le Cadre Noir de Saumur skola atvērta apmeklētājiem no 1. aprīļa līdz 10. oktobrim no pirmdienas pēcpusdienas līdz sestdienas pēcpusdienai. Slēgta brīvdienās un svētku dienās. Vizīte ilgst stundu, ieejas maksa pieaugušajam – 7,50 eiro.

Ineses Ruskules foto

Avīzi *Zirgu Pasts* var iegādāties arī specializētajos zirglietu un suvenīru veikalos:

- *Zirgu stallis*, Rīgā, Nometņu ielā 10;
- *Marengo*, Rīgā, Nometņu ielā 38;
- *Korsaro*, Rīgā, Kleistu ielā 75;
- *Kentaurs*, Rīgā, Kleistu ielā 75;
- *Jukka*, Rīgā, Krišjāņa Barona ielā 45/47.

Pakavs izsenis tiek uzskatīts par laimes simbolu

Inese Ruskule

Šķietami vienkārša un ikdienišķa lieta gandrīz katra zirdzinieka dzīvī ir pakavs, ap kuru līdz pat mūsdienām virmo arī mistiska. Lielākoties Latvijā un citās pasaulē valstīs pakavs simbolizē veiksmi. Cilvēki piestiprina pie namdurvīm pakavus, ceņrot, ka tie nesīs viņiem laimi. Iepazīstoties ar vairākiem informatīvajiem materiāliem par pakaviem, vēl joprojām pastāv divi viedokļi par pakava piekāšanu. Vieni saka, ka pakavs jākarina ar atvērumu uz augšu, citi – uz leju. Pirmā variantā pamatojums: pakavs uzkrāj visu laimi atvērumā, un tā nevar izslīdēt ārā; otrā variantā pamatojums: visa laime ieiet pakava atvērumā, neaiziet līdz cilvēkam, tāpēc jākarina ar atvērumu uz leju. Latvijas zirgaudzētāju saimniecībās tomēr visbiežāk redzam piestiprinātus pakavus, kuru atvērumi ir uz augšu.

Ticējumu par pakavu ir ļoti daudz. Bieži vien tie ir pat pretrunīgi. Taču – kā pakavs vispār radies? Kāpēc pakavs ir ieguvis laimes simbola nozīmi? Daudz leģendu gan nav. Viens no stāstiem ir tāds, ka velns gājis pārkalt jaunus pakavus pie viena kalēja. Taču pārkāšana ir izraisījusi velna negā nepanesamas sāpes. Kalējs apņēmies atbrīvot velnu no pakava tikai tādā gadījumā, ja velns apņemsies nekad neiekāpt mājās pa pakava caurumu, kas piestiprināts pie mājās durvīm.

Ticējumi par pakavu

Pakavs visās mums zināmajās tautās ir laimes zīme, un jau kopš seniem laikiem. Tā domā ne tikai Eiropā, bet arī Ķīnā.

- Ja atrod zemē pakavu, tas nozīmē laimi. Cik atrastā pakavā naglu, tik tūkstošu rubļu naudas. Pakavu vai puspakavu no zemes neuzņemt nozīmē savu laimi atdot otram. Atrastus pakavus tirgotāji piesit pie veikalu durvīm, jo tie nesot bagātību, un veikalu nevarot apzagt (K. Skujņiš, Smiltene).

- Ja gada laikā atrod tik daudz pakavu kā zirgam kāju, tad var iemantot savu māju un līdz ar to arī sievu jeb vīru (E. Zommere, Rauna).
- Zirga pakavs acgārnī jāpiesit uz sliekšņa, tad aizguleti bērni ar acīm nevarot no mājas aizņemt naudu (K. Lielozols, Nica).
- Kod idams pa ceļi, atrossi atkrytušu zyrga pokovu, tod vysod jū pajem un atnes uz sātu un pīsīt pi durovu. Itys pīzīmēj, ka tovā sātā byus vysod nauda un taipat lela laimja uz vysaida dorba (V. Podis, Rēzekne).
- Kad atrod pakavu, tad atrādējam esot laime; ja to pakavu piesit kaut kur pie kādas kūts, kur dzīvo kustoņi, tad tie lieli aug un dod daudz ienesuma (J. Strenģis, Nica).
- Ja atrod pakavu, tad jāatnes

mājās un jāpiesit pie sliekšņa; būs laime (M. Hermakile, Ranka).

- Amatnieki uzsit uz durvju sliekšņa pakavu, lai darba netrūktu. (A. Lillenurms, Veclaicene).
- Krodzinieki piesit jaunu pakavu pie kroga durvīm, tad tur labprāt ejot dzērēji (A. Bilens- teina roktraksts, Tukums).
- Kad atruod ledžing, tad ir laimes. Kruoģeri pieskaļ ledžins pie dur, zveji pie lādes, kur zuvs tur iekšā (A. Medne, Kuršu kāpas).
- Pakavu vajag piesist pie veikala sliekšņa ar apaļo galu uz iekšpusi, tad nāk daudz pircēju un netiks apzags (L. Ozole, Sēlpils).
- Ja kādu veikalu atver, tad vajaga pakavu pie durvīm piesist, lai nauda nāktu (K. Corbiks, Vecsvirlauka).
- Ja uz durvīm vai pie sliekšņa liek pakavu, zaglis nevar naudu izzagt (J. A. Jansons, Cēsis).
- Mājā, uz kuras durvju sliekšņa piesists pakavs, nekad neviens nevar neko nozagt (R. Janzemis, Nica).
- Lai māju neapmeklētu burvji un ļauni garī, tad uz sliekšņa piesitam zirga pakavs (A. Bērziņa, Alojā).
- Pakavu uz mājās durvīm ieddedzina, lai tur māzi nerādas (K. Jansons, Plāņi).
- Zemē dabūts pakavs nozīmē laimi (P. Š., Rīgā).
- Ja pakavu atrod zemē, tad tas nozīmē laimi (E. Zommere, Rauna).
- Ja pa ceļu ejot atrod pakavu, tad tas nozīmē laimi (A. Aizsils, Lubāna).
- Atrast pakavu nozīmē laimi (E. Rotmane, Jaunauce).
- Ja pakavu paceļ – savu laimi pacēlis (L. Pilsētniece, Bebri).
- Pakavu uz ceļa atrast nozīmē laimi saņemt (V. Rūnika, Skujene).
- Ja atrod zirga pakavu, būs laime (A. Tidriķe, Pabažu jūrmala).
- Ka īsi pa ceļu un atrassi ppo-kovu, vai pusi pokovys, itei pīzīmēj ciši labi. Tu dabuosi gastinču, koč nazynuoms, nu kurienis (V. Podis, Rēzekne).
- Zirga pakavu, kad tas guļ nevajag augšā ņemt (K. Jansons, Viļāni).
- Pokovu atrast – pret laimi,

pusi pokova – pret nalaimi (T. Beča, Preiļi).

- Kas atrod pus pakavu, tam būs nelaime (K. Lielozols, Nica).
- Pakavs, ko zemē atrod, pārkreiso plecu jāpārmet, lai visas vēlēšanās piepildās (K. Jansons, Plāņi).
- Meitām jāglabā pakavs pie sienas (K. Jansons, Plāņi).
- Ja atrod pakavu, tad dabūs vīru, kas rīkojas ar zirgu (A. Veckalne, Dreiliņi).
- Ja pāriet uz jaunu dzīvokli un ceļā atrod pakavu, tad būs laimīga dzīvošana visu gadu (E. Līdeka, Lubāna).
- Kad pakavu saņem, tad saņem savu laimi (E. Laime, Tirza).
- Zirgs ir jākaļ vecā mēnesī, lai pakavi tik drīz nedilst (E. Cimbuļe, Lauri).
- Ja atrod uz ceļa veggada beigās pakavu ar septiņām naglām, tad vecais gads ir bijis laimīgāks par nākošo (A. Ozoliņa, Taurene).
- Ja uz ceļa atrod pakavu ar līkumu pret sevi, tad tas nozīmē laimi (A. Lillenurms, Veclaicene).
- Ja uz ceļa atrod pakavu ar līkumu uz priekšu, tad laime bēg no atradēja (A. Lillenurms, Veclaicene).
- Kad uz ceļa pakavu atrod ar līkumu pret sevi, tad iet pretī laimei (M. Bīdaka, Jaunraze).
- Ja gavenī dabū pakavu, tad aug labi lini (J. Andriņš, Taurkalns).
- Jo atrostū atsprēklin zyrga pokovu sakaļ makšeri, tad laimejās gyut zivis (T. Beča, Preiļi).
- No zemē dabūta zirga pakava jāizkaļ zivju žebērklis (K. Jansons, Plāņi).

Pakavs uzņēmumu nosaukumos

Vārdu *pakavs* arī mūsdienā cilvēks lieto bieži. Pavērojot Latvijā reģistrēto uzņēmumu sarakstu, ne reti sastopam vārdu *pakavs*, turklāt visdažādākajās sfērās (krogu, kokrūpniecības, rūpniecības preču un agroķīmijas tirdzniecības uzņēmumu nosaukumos). Tas liecina, ka cilvēki tic pakava simbolikai. Taču ar zirgiem saistītajiem cilvēkiem pakavs ir ikdiena, un tāpēc Latvijā ir tikai viens jāšanas sporta kluba nosaukums, kur izmantots vārds *pakavs*, – zemnieku saimniecība *Volframs un pakavi* Cesvainē. Toties ar zirgiem saistītu uzņēmumu logotipos pakava atveids ir salīdzinoši populārs. Kā redzam, to izmantojuši arī mūsu sadarbības partneri – Latvijas Jātņieku federācija, Latvijas Zirgaudzētāju biedrība un 3 *Vitulu staļļi*.

Pakava forma māju projektiem

Pakava formu saviem daudzdzīvokļu māju būvniecības projektiem izmantojusi SIA *Pilsētņēmumu institūts Urban Art*, nodēvējot tos par *Dienvidu pakavu* un *Tornkalna pakavu*. Tagad jau īstenoti vairā-

Nams ar pakavu Rīgā, Kaļķu ielā 20.

Guntis Brencāns foto

ki *Dienvidu pakava* projekti. Diskusijās potenciālie pircēji piemin faktu, ka izvēli par labu šiem projektiem zināmā mērā nosaka ticējums, ka pakavs nes laimi.

Pakavi ģerbonī

Sešus pakavus var redzēt kādreiz Latvijai piederošās Abrenes ģerbonī. Tagad to pazīstam kā Pitalovu (krievu: Пыталово), Krievijas Federācijas pilsēta, kas no 1920. līdz 1940. gadam bija Latvijas, bet no 1940. līdz 1944. gadam – LPSR teritorija. Pēc Latvijas neatkarības atjaunošanas 1991. gadā tā *de facto* palika Krievijas sastāvā. Domājams, Abrenes vietā senāk ir bijusi sena latgaļu pils, kas minēta 1224. gada Tālavas dalīšanas dokumentā. 1933. gadā Latvijas valdība piešķir Abrenei pilsētas tiesības, un kā ģerboni apstiprina laimes simbolu – sešus pakavus. 1944. gadā Abreni kopā ar Purvmalas, Linavas, Kacēnu, Upmalas, Gauru un Augspils pagastu pievieno Krievijas PFSR. 2005. gadā pilsētā dzīvoja 6615 iedzīvotāji. Iespējams, ka arī šie seši pagasti bija seši laimes pakavi Abrenes pilsētas ģerbonī.

Suvenīri un dāvanas

Atslēgu piekariņi, automašīnām uzliedzamas pakava kopijas, suvenirveida darinājumi no metāla vai māla, starp citu, arī dārgas rotaslietas, – tas ir pakava attēlojums. Lietots vai nelietots zirga pakavs ir arī mūsdienās nepārvērtējama dāvana. Protams, ne jau zirdziniekiem, jo viņiem pakavi ir ikdiena, kas nepieciešama, lai nodrošinātu sekmīgu ikdienas darbu.

2004. gada jūlijā valsts prezidente Vaira Vīķe-Freiberga atklāja Kleistos Pasaules kausa Centrāleiropas zonas

posma sacensības konkūrā. Pēc runas kā dāvinājumu Latvijas Jātņieku federācijas prezidents Agris Blaus viņai pasniedza eleganti noformētu pakavu, kas savulaik nesa veiksmi zirgam Finālam un jātņiekam Sergejam Šakurovam 1988. gada Seulas olimpīadē. Bieži vien arī labības vai kartupeļu laukā atrastu pakavu lauksaimnieki nenomet pa roku galam grāvmalē, bet cits gluži kā dārgumu to atnes mājās un piestiprina pie staļļa sienas vai sētas dēļiem. It īpaši Vācijā, kur jāšanas sportam ir salīdzinoši augsts popularitātes statuss, niķelētus pakavus redzam uz visglaunāko automašīnu motora restēm.

Pakavs uz ēkas sienas Vecrīgā

Ikdienā skrienot pa Rīgas ielām, noteikti jau nebūsim pamanījuši, ka uz vienas no vecpilsētas ēkas sienām Kaļķu ielā 20 ir iemūrēts zirga pakavs. Tas redzams trešajā stāvā starp logiem. Kā gan tas tur varēja nokļūt? Nostāsti vēsta, ka pakavs esot nokritis no zirga kājas un ietriecies trešā stāva logā. Nostāstam ir vairāki varianti. Pirmais – pa Kaļķu ielu zirgā esot jonojis Krievijas cars Pēteris I, un vienam zirgam nokritis pakavs. Otrais – ka pa Kaļķu ielu 1812. gadā zirgā esot jājis kāds krievu kazaks, un pakavs esot no viņa zirga. Lai nu kā tas būtu vai ne, Kaļķu ielas 20. mājas saimnieks pakavu ir iemūzinājis, un to varam apskatīt arī šodien.

Ticējumi ir dažādi, tomēr latvieša izpratnē pakavs visticamāk saglabāsies kā laimes simbols. Protams, neturēsīm rokā pakavu un nedomāsim, ka sēžot un neko nedarot tas mums atnesīs laimi un veiksmi. Taču darbojoties, mēs, iespējams, nepamanām, ka kāds no līdzās esošajiem pakaviem palīdz mums.

Foto: www.kurzymesvarads.lv, www.travelnews.lv

Darinājums no pakaviem Bitēnu brīvdabas gleznu izstādē.

Meitenīt, tev ar lellēm jāspēlējas!

Inese Ruskule

Kādreiz viņa Salatētīm bija rakstījusi: "Lūdzu, uzdāvinā man zirgziņu, dzīvu. Mūsu ģimene to varētu turēt piemājas šķūnītī." Tāds pirms vairākiem gadiem bija Kristas Kristiānas Alksnes sapnis. Lai arī dzimusi un augusi lielpilsētas pievārtē – Mārupē, Krista sevi uzskata par lauku cilvēku. Viņai tagad ir tikai 13 gadu, bet stallī meitene spēj izdarīt ikvienu darbu, kā arī konkūra sacensībās sasniedz daudz labākus rezultātus nekā sportisti ar lielāku pieredzi. Čaklums un neatlaidība vainagojušies ar Mārupes sporta laureāta apbalvojumu par sasniegumiem jāšanas sportā otro gadu pēc kārtas. Krista ir lepra par šo atzīnību, jo tādu pašu balvu šogad saņēma tikai Airisa Penele un Agnese Kukaine, kuras gan ieguva Lielo sporta laureāta apbalvojumu.

– Līdz šim apbalvojumam esi gājusi salīdzinoši īsu laika posmu – trīs gadus. Tagad tev ir jau divi zirgi un vairākas godalgotas vietas sacensībās. Bet kā viss sākās?

– Kad biju mazāka, mamma mūs bieži veda uz Līgatnes dabas parku, kur devāmies izjādēs. Zirgi man patikuši vienmēr. Kad braucām un ieraudzījām ceļa malā kādu zirgu, apstājāmies, un es devos samīļot to. Lai arī dzīvojam netālu no zemnieku saimniecības *Tiraines stallī*, ilgi nezinājām, ka te ir iespējas apgūt jāšanas sporta prasmi. Tad kādā no 2003. gada brīvdienu rītiem ieraudzīju gar mājām meiteņu bariņu zirgos. Viņas

bija no *Tiraines stallīem* un man arī pastāstīja, ka netālu esošajā stallī var nākt un mācīties jāt. Divus gadus jāšanas prasmi apguvu nomas grupā pie treneres Daigas Gaveres, pēc tam mamma man nopirka zirgu vārdā Likums.

– Kāpēc vēlējies pati savu zirgu?

– Tāpēc, ka nomāts paliek nomāts zirgs, tie bieži mainījās. Vismīļākais no nomas zirgiem man bija Granda. Ar uzticamo nomas ķēvīti vārdā Sekunde sāku savu sportistes karjeru – piedalījos pirmajās mazajās iejādes sacensībās *Tirainē*. Vēljos, lai man būtu par ko parūpēties, lai man būtu savs, viens zirgs. Sākām apskatīt pārdodamos zirgus vairākos stallīos, bet savu pirmo zirgu Likumu atradām turpat *Tiraines stallīos*. Likuma iepriekšējam saimniekam bija jāpārdod četrkājainais draugs naudas grūtību dēļ. Tikai tāpēc arī tas nokļuva manā aprūpē.

Krista Kristiāna Alksne

Dzimusi: 1995. gada 6. janvārī, Rīgā.

Mācās: Rīgas Angļu ģimnāzijā, 7. klasē.

Hobiji: pirms jāšanas apmācībām dejojusi tautas dejas.

Ģimenes atbalsts cilvēkiem, kuri nodarbojas ar jāšanas sportu vai uztur zirgus, ir ļoti būtisks kritērijs veiksmīgai darbībai. Kristai ir paveicies, ka ģimene viņu saprot. Mammu – Ingridu Jansonī, meita

sauc par savu menedžeri. Ingrida atzīst, ka nopirka meitai zirgu tikai tāpēc, ka redzēja meitenes neatlaidīgumu un centību. Katru dienu viņa brauca un brauc uz stallī, lai aprūpētu savus mīluļus. Atšķirībā no meitas, mātei sākotnēji bija bail no zirgiem. Taču ar katru dienu šīs bailes noplaka. Tagad mēs redzam viņu līdzās meitai katrās sacensībās. Ingrida lepojas par savas meitas panākumiem un nodomājusi arī turpmāk atbalstīt meitenes sporta karjeru.

Bieži pēc kāda laika vecākiem nākas pārdot savus iegādātos zirgus, jo bērniem zūd interese par tiem. Ar Kristu situācija izvērtās citādāk – vēlāk tika nopirkts arī otrs zirgs vārdā *Don Lucky*.

– Kurš no zirgiem tev ir tuvāks sirdij, jo abiem vienlīdzīgi šo mīlestību nevar sadalīt?

– Protams, abus savus zirgus es mīlu. Tomēr Likumam vairāk uzticos, jo šis zirgs nespēj nodarīt nevienam pāri. Taču arī Lakijam ir iekarojis manu sirdi, lai gan tas ir daudz temperamentīgāks, bieži vien neuzticas cilvēkiem.

– Zinu, ka Lakijam ir arī bijušas vairākas operācijas. Šāda veida sarežģījumi tavā dzīvē bija pirmo reizi, kā to izdevās pārdzīvot?

– Jā, Lakijam Jelgavas klinikā veica divas operācijas sarežģītu koliku dēļ. Tad patiešām biju nobijusies, ka zaudēšu savu zirgu, jo situācija bija nopietna. Pēc pirmās operācijas nākamajā dienā bija ar Likumu jādodas uz sacensībām. Pati biju noraizējusies, trenere jautāja – vai spēšu izlekt maršrutu. Lai gan ar asarām acīs, tomēr izlecu maršrutu un pat ieguvu vienu no godalgotajām vietām. Tas laiks man nebija viegls, jo pēc desmit dienām operāciju Lakijam nācās veikt atkārtoti. Otrās operācijas laikā man un ģimenei vairs nebija cerību, ka zirgs izķepurosies, jo veterinārārsta prognozes nebija daudzsoļošas. Tomēr ne jau velti zirga vārds tulkojumā nozīmē *laimīgais*. Zirgs izturēja operāciju, kā arī atveseļošanās periodu. Katru dienu pēc operācijas braucām ar mammu uz Jelgavas klīniku, jo ar zirgu bija regulāri jāstaigā.

– Noteikti bijī laimīgākais cilvēks, kad abus zirgus atkal redzēji *Tiraines stallīos*?

– Jā, protams. Pēc operācijas arī vairāk novērtēju zirgus, vairāk tos pieskatīju. Jo zirgu pazaudēt ir drausmīgi smagi.

Jau vairākus gadus Krista aktīvi piedalās konkūra sacensībās ar abiem zirgiem. Jāšanas sporta iemaņas Krista sāka apgūt pie Mairas Lejas, kura ir veiksmīga sportiste Latvijā. Trenere atzīst, ka meitene ir ļoti uzņēmīga un neatlaidīga, ieklausās padomos un cenšas

Krista ar Likumu.

tos īstenot. Nesen apmeklēja arī jāšanas sporta semināru, kas notika Lietuvas jāšanas sporta klubā *Audruvis*. Par šo iespēju gan pati Krista, gan arī Ingrida ir pateicīga Latvijas Zirgaudzētāju biedrības prezidentam Edgaram Treibergam. Semināra vadītājs Kosts Gaigals atzina, ka meitene salīdzinoši profesionāli vada zirgu. Pirmais jautājums bija, – kurš ir Kristas treneris. Pieredzējušais sportists atzina, ka Mairas Lejas ieguldītais darbs ir redzams, kā arī to, ka pati Krista ir ļoti centīga. Meitene arī turpmāk vēlētos piedalīties šāda veida pasākumos.

– Nereti tev jāstartē vienā maršrutā kopā ar pieredzējušiem un daudz vecākiem jātniekiem, kā viņi pret tevi izturas?

– Sākumā jau bija, kā bija, kad kājas knapi aizsniedzās līdz kāpšļiem. Dzirdēju arī frāzes, ka man vēl jāspēlējas ar lellēm, nevis jāstartē sacensībās. Tagad ir citādāk. Pie manis un mammas bieži vien pienāk pieredzējuši Latvijas sportisti un tiesneši, lai uzslavētu manus panākumus. Ar Lakiju startēju maršrutos, kur šķēršļu augstums ir līdz vienam metram, savukārt ar Likumu – līdz 1,10 metriem.

– Vai nebaidies no zvaigžņu slimības?

– Nē, jo esmu diezgan paškritiska. Bieži trenere vai citi sportisti uzslavē manus sasniegumus sacensībās, bet pati sevi kritizēju un neesmu apmierināta. Pēc neveiksmēm vienmēr cenšos saprast –

kāpēc tas ir noticis. Daudzi jātnieki vairo zirgus, bet es esmu iegaumējusi treneru teiktos vārdus, ka 80 procentos no neveiksmēm ir vainīgs nevis zirgs, bet gan jātnieks. Vissvarīgākais man ir panākt, lai zirgs sāk man uzticēties. Lai zirgs nebaidās un man tic, ka tas ir droši, ko lieku tam darīt.

Krista ne tikai piedalās jāšanas sporta sacensībās, bet arī dažādos pasākumos, kur ieskaitīti zirgi, tajā skaitā kāzu eskortos. Kā kuriozu gadījumu viņa atceras *Indriķa hronikas* brīvdabas uzvedumu, kas notika Jaunmoku pilī. Uzvedumā piedalījās arī jātnieki ar zirgiem, kuriem bija jātēlo krustnešu lomas. Taču zirgi sabijās un sāka virzīties uz skatītāju sēdvietu pusi. Viss par laimi beidzās, netraumējot skatītāju rindas, kur izrādī vērēja arī Valsts prezidents Valdis Zatlers. Cilvēki šo starpgadījumu uztvēra mierīgi.

Arī nākotnē Kristas mērķis ir turpināt apgūt jāšanas sporta iemaņas. Pēc vidusskolas viņa vēlas mācīties par veterinārārstu Latvijas Lauksaimniecības universitātē. Jau tagad viņa lasa no ASV abonētos žurnālus par zirgu aprūpi, apmeklē seminārus par zirgu slimībām, kā arī ieklausās veterinārārstu teiktajā. Otra iecere ir uzcelt savu stallī, kur varētu izmitināt gan esošos zirgus, gan arī nākamās potenciālās konkūra zirgus. Šo ideju Kristas mamma atbalsta un darīs visu iespējamo, lai meita sasniegtu pēc iespējas labākus rezultātus. 🐾

Krista ar Don Lucky.

Cienījamie lasītāji, avīzes Zirgu Pasts nākamais numurs iznāks 2009. gada 23. janvārī!

Zirglietu veikali *Kentauris* mīļi sveic savus klientus Ziemassvētkos! Mūsu dāvanu kartes ir lieliska iespēja iepriecināt visus zirgu draugus gadu mijā. Arī Jaunajā gadā savas cenas nepaaugstināsim. Uz tikšanos veikalos *Kentauris* Rīgā un Liepājā!

Dīzenam puisēnam
Daiļis auga kumeliņš;
Kuru krogu tas piejāja,
Stāvu vien lecīnāja.

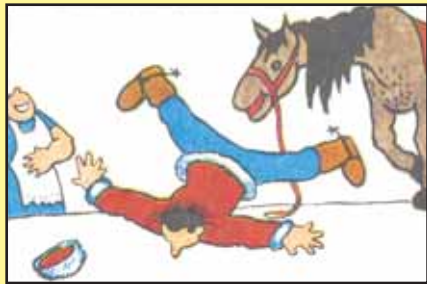
Grūti, grūti zirdziņam,
Puiša gadus kalpojot:
Cik naksniņas pie krodziņa
Iemauktiņus žvadināja.

E, kur zēns, kam ir vara,
Kas varēja lielities:
Pašam sirms kumeliņš,
Zelta nauda maciņā.

Smuks puisītis, daiļa rota,
Iznesīga valodiņa;
Piesit piešus, saskandina,
Lec uz sava kumeliņa.

Paldies saki māmiņai
Par garo deguntiņu;
No kumeļa nokrītot,
Uz deguna atdūries.

Ko līdz puiša brūni svārki,
Ka nav gudra padomiņa;
Kad piedzēris, krit zemē,
Brammē savu kumeliņu.

(No grāmatas *Latvju dainas Reīna Bīrģaļa ilustrācijās*, Izdevniecība *Liesma, Rīga, 1990*)

Zirgs

Rabindranats Tagore

Pasaules radišanas darbs bija jau gandrīz gadā, kad Radītājam iešāvās prātā kāda jauna ideja. Viņš ataicināja kādu no saviem palīgiem un teica: „Atnes man labi krietni vielas, es radišu pavisam jaunu dzīvnieku sugu.”

Palīgs nokrita ceļos un atbildēja: „Tēvs, kad Tu, radišanas centībā, radiji ziloņus un valzīvis, lauvas un milzu cūskas, Tu nedomāji par vielas daudzumu, ko tie var prasīt. Smagās un cietās vielas ir palicis pāri ļoti maz. Bet vieglās vielas vēl ir pietiekoši.”

Radītājs brīdi padomāja un tad teica: „Labi, atnes man, kas tev ir.”

Šoreiz Radītājs parūpējās izlietot tikai druscīņ no stingrākās vielas. Jaunajam dzīvniekam, ko viņš radija, viņš nedeva ne ragu, ne ķetnu ar asiem nagiem; viņš deva tam zobus, ar kuriem varēja gremot, bet ne kost. Enerģijas, ko viņš tam piešķīra, bija pilnīgi pietiekoši, lai noderētu cīņas laukā, bet pašam tam tieksmi uz cīņu viņš nedeva. Šis dzīvnieks kļuva pazīstams ar vārdu zirgs.

Savā darbā Radītājs tā izveidošanai bija izlietojis diezgan daudz tādas vielas, no kā pastāv gaiss un debess. Un iznākums nu bija tas, ka tā prāts bija pilns ilgām pēc brīvības. Viņš būtu gājis skriet ar vēju, viņš būtu traucies turp, kur debess saskaras ar zemi. Citi dzīvnieki skrēja ar zināmu nolūku, bet zirgs joņoja bez kāda redzama iemesla, it kā tiekdamiēs aizbēgt no sevis paša. Viņš nemīlēja cīnīties, nemīlēja uzbrukt laupījumam, viņam patika tikai skriet un skriet. Cilvēki saka, ka tādas lietas gadoties, ja kādā esot pārāk daudz vēja un gaisa.

Radītājs bija sajūsmināts par savu darbu. Dažiem dzīvniekiem viņš norādīja mežus, kur dzīvot, citiem sagādāja alas. Bet tā kā viņam patika redzēt zirgu bezmērķīgi auļojam, tad viņš ierādīja tam klaju lauku.

Viņpus šī lauka dzīvoja Cilvēks. Viņš bija salicis zem darba nastu smaguma, kādas bija pats sarūpējis. Zirgu ieraudzījis, viņš saprata, ka daļu savas nastas smaguma varēs novelt uz tā muguras, ja vien viņam izdosies to sagūstīt.

Kādu dienu viņš izlika slazdus un zirgu sagūstīja. Viņš uzlika tam seglus mugurā un ielika laužņus mutē un turēja viņu ieslodzīt.

Tīģeris palika savā meža mājā, un lauva savā alā; bet zirgs pazaudēja savu māju, klajo lauku. Neskatoties uz savu lielo brīvības mīlestību, verdzībai viņš nevarēja izbēgt.

Kad dzīve palika nepanesama, viņš mežonīgi spārdīja sava cietuma sie-

nas. Sienām tas kaitēja mazāk nekā zirga nagiem. Bet pēc nemitīgas spārdīšanas sienas apmetums tomēr sāka drupt. Tas nu Cilvēku sanikvoja. „To es saucu par nepateicību,” viņš sacīja; „es viņu baroju, man ir algoti kalpi, kas par viņu rūpējas; bet nejaukais lopiņš negrib saprast šo manu labsirdību.”

Tika pielietoti stingri līdzekļi zirga piejaucēšanai. Pēdīgi Cilvēks varēja lepnī teikt, ka nav neviena viņam uzticamāka dzīvnieka par zirgu.

Ragu un ķetnu viņam nebija; nebija arī zobu, ar ko kost. Pat spersana bija jāatmet, bailēs no pātagas. Kas viņam vēl bija palicis, tā bija zviegšana.

Kādā dienā Radītājs uzdzirda izmisuma pilnu zviegšanu. Viņš atmodās no savām pārdomām un paraudzījās lejup uz zemes klajajiem laukiem. Zirga tur vairs nebija.

Viņš aicināja pie sevis Nāvi un teica: „Tas nu ir tavs darbs; tu esi pievākusi manu zirgu.”

Nāve atteica: „Mūžīgais Tēvs, tu vienmēr turi mani aizdomās; bet esi tik labs un pamet skatu Cilvēka mājokli.”

Radītājs paskatījās atkal lejup un ieraudzīja zirgu stāvam šaurā mūra iezogojumā un gurdī zviēdam.

Viņa sirds pildījās ar līdzcietību, un Viņš Cilvēkam teica: „Ja tu nelaidīsi zirga brīvībā, es viņam došu tādas pat zobus un nagus kā tīģerim.”

Cilvēks sacīja: „Tēvs, šis jūsu radījums nav pelnījis brīvību. Raugi, kādu skaistu mītni es esmu uzcēlis viņa ērtībai un labklājībai.” Bet Radītājs uzstāja, ka zirgs jālaiž brīvībā.

Cilvēks atbildēja: „Es padošos Tavai gribai. Bet es esmu pārliecināts, ka vienas nedēļas laikā Tu savas domas grozīsi un atzīsi, ka mana mītnē viņam ir vispiemērotākā.”

Tad Cilvēks sapina zirgam priekšskājas un palaida to brīvībā. Tā sapīts, viņš varēja lēkāt tikai kā varde.

No debesīm Radītājs varēja saredzēt tikai zirgu, bet ne pineklu. Un nu viņš kaunā pietvika. Tad tādu dzīvnieku viņš bija radījis! Viņš pats sev atzinās, ka šoreiz nu esot tik rūgti maldījies kā vēl nekad.

Cilvēks teica: „Ko nu lai ar viņu iesāk? Vai tur debesis nav lauku, kur viņu varētu aizvest palēkāties?”

Radītājs atbildēja: „Man pietiek. Ved šo radījumu atpakaļ savā mītnē.”

Cilvēks sacīja: „Bet, Tēvs, kas tā man būs par smagu nastu!”

Radītājs atbildēja: „Jā, bet uzņemdamies šo nastu, tu parādīsi savas sirds cēlumu.”

(No grāmatas *Zelta laiva, Kārļa Egles tulkojums no angļu valodas, izdota grāmatu apgādniecībā A. Gulbis, Rīga, 1939*.)

Mara Millera foto

Mazais Jānītis, kopā ar tēti aizbrauc uz zirgu izsoli. Jānītis ar interesi vēro, kā tētis visiem zirgiem glāsta kaklu, kājas un dibenus. Pēc dažām minūtēm ziņkāre ņem virsroku, un Jānītis jautā: „Tēti... Kāpēc tu tā dari?...”
„Tāpēc, ka es grasos kādu no šiem zirgiem nopirkt.”
Pēterītis satrauktā balsī atbild: „Tēti, brauksim ātri mājās!”
„Kāpēc?” jautā tētis.
„Vakar pie mums bija iegriezies pastnieks... Man šķiet, viņš grib nopirkt mammu!...”

☺
Kādam lepnam puisim bija zirgs, turklāt nekāds parastais zirgs, bet runājošs. Kādu vakaru jau tumsiņā puisis ar savu zirgu jā pie mīlākās. Atjāj līdz viņas mājai un saka zirgam: – Tu te klusu stāvi pie loga un gaidi mani. Ja nu pēkšņi pārņāk viņas vīrs, es uzreiz lēkšu pa logu tieši seglos, un mēs abi žigli tīsimies prom. Sacīts, darīts. Zirgs paklausīgi paliek pie loga, vīrs uz tā pakāpjas un pa notekcaurulī uzrāpjas augšā līdz trešajam stāvam pie savas mīlākās. Mīlākā šo jau gaida. Notiek viss, kam tādā reizē jānotiek. Te pēkšņi skaļš klauvējiens pie durvīm. Puisis paķer bikses un – spudū! – pa logu laukā. Mīlākā pieiet pie durvīm, atver un ierauga uz sliekšņa stāvam zirgu. Tas saka: – Pasakiet, lūdzu, manam saimniekam, ka ārā stipri list, es viņu pagaidīšu mazliet tālāk zem lielā koka.

☺
Blondīne uzkāpa zirgā, un zirgs to aiznesa. Tomēr nabaga blondīne sāka slidēt no segliem, kļiedza, mati plīvoja vējā, bet zirgs nedomāja apstāties. Tūlīt jau šķita, ka viņa nogāzīsies zemē... Un vispār, tā arī viņa būtu aizgājusi bojā, ja vien dispečers neapstādinātu karuseli.

☺
Blondīnes brauc pa lauku ceļu.
– Paskaties, cik skaists zirgs! – viena iesaucas.
– Tas nav zirgs, tā ir cūka! – otra iebilst.
– Nē, zirgs! Cūkai taču nav ragu!

☺
Ģimene divi bērni – viens optimists, bet otrs šaušalīgs gaudulis. Lai kaut kā stāvokli izlīdzinātu, vecāki uz Jauno gadu idētējam uzdāvina rotaļu zirdziņu, bet optimistam noliek tikai kaudzi ar zirga mēsliem. Idētājs apskata dāvanu un žēlojas: „Jā, zirgs... maziņš, bet es gribēju lielu... un brūns, bet es gribēju pelēku... un no koka, bet es gribēju dzīvu...” Savukārt optimists saka: „Bet man ir dzīvs zirdziņš!!! Tikai aizrikojies!”

Nadīnas Zavadītkas foto

Ziemas prieki mūsu zirdziņiem

Rūta L. Rasiņa, tulkojums un piezīmes

Zinātnieki pierāda, kāda nozīme kumeļu attīstībā ir kustībai svaigā gaisā

Jaundzimušam kumeliņam ļoti izteikta ir vēlme kustēties. Bet vai tas vajadzīgs? Zviedru zirgaudzēšanas un jāšanas sporta avīzē *Ridsport* publicēts raksts *Kustību nozīme zirga dzīvē*, kura autors ir zirgaudzētājs un tiesnešis Hans Barkevals. Sarunā viņš izteicis prieku par latviešu zirgaudzētāju interesi par šo tēmu un laipni atļāva brīvā tulkojumā rakstu publicēt *Zirgu Pastā*. Tas pamatots ar Holandē notikušās pētniecības materiāliem. Šis zināšanas nav nekāds jauns, tomēr tagad pārbaudītas Otrehtas universitātes Veterinārmedicīnas fakultātē.

Eksperiments notika šādi: 40 kumeļi tika sadalīti trīs grupās. Pirmā no tām kumeļa dzīves pirmos piecus mēnešus atradās tikai savos boksos. Otrā grupa tika laista ārā pastaigās ierobežotā laukumā 15x48 m dažas stundas sešas reizes nedēļā. Trešās grupas kumeļiem tika dota iespēja kustēties neierobežoti plašās ganībās un lielos aplokos, kad vien tie vēlējās. Kumeļi regulāri tika klīniski izmeklēti, veikti rentgena uzņēmumi, pārbaudīta muskulatūras attīstība. Īpaši rūpīga izmeklēšana veikta, kad kumeļš bija nedēļu vecs, piecus mēnešos un vienpadsmit mēnešu vecumā.

Izmeklēšana piecu mēnešu veciem kumeļiem

Lai veiktu obdukciju, no katras grupas tika izraudzīti trīs kumeļi. Pārējie turpmākajā eksperimenta gaitā vairs

netika ierobežoti, tie dzīvoja lielos aplokos un uzvedās, kā vēlējās. Tāpat arī boksos turētie tagad ieguva kustību brīvību.

Ko gaidīja zinātnieki? Fakti liecina, ka pirmo mēnešu laikā augšanas process ir ārkārtīgi straujš. Attīstās kauli, skrimšļi, saistaudi, skeleta muskulatūra, kas turpmāk iespaido zirga spēju kustēties un tā panākumus sportā. Pastāvēja aizdomas, ka kustību brīvība un dabisks treniņš mainīs kumeļa attīstību, kustību spējas, kas iegūtas pirmajos mēnešos.

Pēc pieciem mēnešiem boksos turēto kumeļu grupai tika konstatēta vāja koordinācija. Minētas arī atšķirības iekšējo orgānu attīstībā, kas konstatētas, veicot obdukciju. Svarīga šīs grupas kumeļu atšķirība no abu pārējo grupu dzīvniekiem bija nepareiza skriemeļu attīstība. Pieaugušam zirgam tas var radīt sāpes locītavās.

Izmeklēšana vienpadsmit mēnešos

Pēc kumeļu sešu mēnešu brīvajā treniņā pavadītā laika vienpadsmit mēnešu vecumā notika izmeklēšana, lai konstatētu iespējamās pārmaiņas. Tika secināts, ka pirmās grupas kumeļiem šajā laikā posmā kustības brīvībā manāmi neuzlaboja skriemeļu attīstību. Tāpat pirmajos dzīves mēnešos zaudētais rada negatīvas sekas turpmākajā zirga mūžā.

Kustības ir svarīgākais faktors, lai kaulu struktūra labi attīstītos. Katrs kumeļa solis signalizē organismam, kurai skeleta daļai vajadzīga pastiprināta minerālvielu deva.

Daces Strausas foto

Muskulatūras biezums ir atkarīgs no zirga ģenētikas, un ir iedzimstošs faktors. Dažādie apstākļi eksperimenta grupās to redzami neiespajdoja. Tomēr zināms, ka kustība veicina labāku skābekļa uzņemšanu.

Tika izmeklēta un salīdzināta saišu attīstība. Boksos turēto kumeļu grupā tā atšķīrās, jo bija mazāk smalko audu, kas piešķir elastīgumu kustībām un veicina to amplitūdu.

Visveselīgākie kumeļi pēc visiem parametriem bija no grupas, kas neatkarīgi no laika apstākļiem varēja brīvi kustēties laukā. Nav jābaidās kumeļus laist ārā arī aukstā laikā, jo to organismam ir labas termoregulācijas spējas, salīdzinot ar citiem mājdzīvniekiem.

Atrašanās ārpus telpām kumeļus pasargā no mikroorganismiem, kas labi vairojas siltās un mitrās vietās ar slik-

tu ventilāciju. Jaunajiem zirgiem nelabvēlīgs staļļa mikroklīms var būt plaušu slimību veicinošs faktors.

Zinātnieku secinājumi un ieteikumi

Atrodiet iespēju kumeļiem pēc iespējas vairāk atrasties ārpus telpām ar plašumu, kas rosina vēlmi kustēties. Pirmie kumeļa dzīves mēneši ir būtiski turpmākajā zirga dzīvē. Iespēja brīvi kustēties ir pamats veselam zirgam. Eksperiments neapstrīdami pierādīja, ka mazkustīgākās grupas kumeļiem sliktāk attīstās kauli, skriemeļi un saites; arī pēc pusgada nebija redzamas pozitīvas izmaiņas, lai gan turēšanas apstākļi bija ideāli. Lielākas vai mazākas negatīvas sekas šīs grupas kumeļiem bija visā turpmākajā dzīvē. Zirgaudzētāji, laidiet savus kumeļus laukā! 🐾

Zirgi mūs ārstē

Fragmenti no Vladimira Agafoničeva grāmatas *Dzīvniekterapija. Mūsu zāles – ūsas, ķepas un aste* (izdots 2006. gadā apgādā *Tapals*).

Nobeigums (Sākums Zirgu Pasta nr. 17, 18, 19 un 20).

Avīzēs un žurnālos ne reizi vien publicēti materiāli par to, kā, pateicoties kontaktam ar zirgiem un jāšanas nodarbībām, uzlabojas cilvēku dzīves rādītāji. Rakstīja par jaunu kurlu vīrieti, kurš jau pēc dažām nodarbībām varējis iztikt bez dzirdes aparāta. Sieviete izārstējusies no sāpēm kājās jau pēc pirmās nodarbības, un invalīds, kas bijis nekustīgs, jau pēc divām nodarbībām nedēļām sācis staigāt.

Vācu speciālisti legastēnijas centrā Berlīnē (legastēnija – lasīšanas un rakstīšanas mehānismu traucējumi) izstrādājuši t.s. zirgu projektu. Tā iniciators un vadītājs profesors Zigfrīds Šubencs uzskata, ka zirgi ar bērniem kontaktējas labāk nekā suņi un kaķi. Centrā ārstējas bērni ar smagiem psihiskiem traucējumiem, kas neļauj viņiem iemācīties lasīt un rakstīt. Kad bērni sadraudzējas ar zirgiem, viņi straujāk attīstās, ko nav iespējams panākt ar tradicionālajiem psiholoģijas paņēmieniem.

Vācu kolēģu uzskatus atzīst arī viņu amerikāņu kolēģi. Pēc viņu domām, zirgi izlabo ne tikai cilvēka ārējo, bet arī iekšējo stāju, tas ir, palīdz pārvarēt pārmērīgu kautrību un atbrīvoties no psihiskiem traucējumiem.

Daudzi būs dzirdējuši par kumisa (raudzēta ķēves piena dzēriena) efektivitāti plaušu slimību, pirmām kārtām tuberkulozes ārstēšanā. Smagā

plaušu un visa organisma patoloģija pēdējā laikā ir kļuvusi stipri „jaunāka”. Aizvien vairāk bērnu un pusaudžu inficējas ar tuberkulozes baktērijām, bet preparāti, pat vismodernākie, ne vienmēr spēj efektīvi izārstēt. Te nu jāatceras cilvēces gadsimtu garā pieredze – diloņa ārstēšana ar kumisu un svaigu gaisu.

Atļausos atgādināt, ka Čingizhāna orda iekaroja bezgalīgos Āzijas un Eiropas plašumus galvenokārt tāpēc, ka tā laika valstis un kņazistes bija sašķeltas. Bet tas nebija vienīgais iemesls. Daži vēsturnieki uzskata, ka klejotāju dzīves tonuss bija augstāks nekā zemkopju un pilsētnieku tonuss, jo viņi visu dzīvi, no bērnības līdz vecumdienām, pavadīja zirgā. Tāpēc viņus vadīja nevaldāma kāre uzvarēt. Vai tā bija vai ne, tas ir strīdīgs jautājums. Tomēr uzvaru pār bruņotu jātnieku var gūt tikai tikpat apmācīts un apbruņots jātnieks, vai arī to var panākt ar kara viltību. Pilnībā atbrīvoties no tatāru-mongoļu jūga izdevās tikai pēc tam, kad slāvu karotāji pilnībā apguva jāšanu un zirgu kauju paņēmienus.

Vai zināt, ka senatnē Krievijā 31. augustā atzīmēja svētā Flora un Laura – zirgu aizbildņu – dienu? Šajā dienā bija pieņemts zirgus nenodarbināt, bet cienāt ar gardumiem – auzām un maizi, kurai uzkaisīts sāls vai cukurs. Zemnieki lūdza zirgiem piedošānu par nodarītajām pārestībām.

Atgriezīsimies mūsdienās. Speciālisti vēl nav nonākuši pie vienota slēdziena, vai reitterapija uzskatāma par ārstnieciskās vingrošanas paveidu, vai arī tā ir patstāvīga netradicionā-

lās medicīnas nozare. Citi domā, ka pareizāk būtu runāt par fizioterapijas paveidu.

Tomēr ne tas ir galvenais. Ārstniecisko metožu terapeitiskā efektivitāte un drošība, blakņu trūkums – tie ir galvenie visu medicīnas virzienu kritēriji. Reitterapija jau vairāk nekā 30 gadu pierāda savu augsto efektivitāti daudzu slimību ārstēšanā. Jāatceras, ka liela loma ir terapeita personībai, sevišķi, – ja seglos ir bērns. Slozde mainās atkarībā no izvēlēta zirga gaitas. Galops pielīdzināms skrējienam pa šķēršļotu apvidu, bet rīksis – pastaigai kājām.

Acīmredzot par reitterapijas paveidu varētu uzskatīt arī tūrisma pārgājienus zirga mugurā, kas ieguvuši popularitāti 20. gadsimta pēdējās desmitgades. Šādi tūrisma maršruti atrodami visdažādākajos planētas nostūros, Pirenējos un Andos, Apalačos un Kaukāzā, Polijas līdzenumos un mežos, Islandes geizeru ielejās. Bez šaubām, tā ir visistākā un vispievilcīgākā reitterapija.

Pasaulē reitterapija kā patstāvīga metode attīstījās 20. gadsimta vidū, bet Padomju Savienībā – 20. gadsimta 80. gados. Šai ziņā celmlauze bija Gruzija, tur sāka gatavot speciālistus. Šos kursus vadīja poļu instruktors Marjans Jarošovskis.

1991. gadā Maskavā nodibināja pirmo rehabilitācijas reitterapijas centru. Pēc trim gadiem notika pirmā Viskrievijas reitterapijas konference, kura ieguva starptautiskas konferences statusu. Konferencē dalībnieki apkopoja darba rezultātus, dalījās pieredzē, nosprauda attīstības virzienus. Uz konferenci bija uzaicināti speciālisti no dažādām pasaules valstīm: Anglijas, Francijas, Gruzijas, Polijas un Baltkrievijas.

1994. gadā tika noslēgts līgums ar Tbilisi medicīnas akadēmiju, kurā jau piecus gadus pasniedz reitterapijas pamatus, par Krievijas ārstnieciskās jāšanas speciālistu pēcdiploma sagatavošanu. Decembrī pirmie 16 Krievijas studenti saņēma starptautiskos reitterapijas speciālistu sertifikātus.

1997. gadā notika otrā Viskrievijas konference, kuras laikā nodibināja Nacionālo ārstnieciskās un invalīdu jāšanas federāciju. Divus gadus vēlāk federāciju kā īsteno locekli uzņēma Starptautiskajā invalīdu jāšanas organizācijā (*FRDI*). Ne visi speciālisti liek vienlīdzības zīmi starp reitterapiju un ārstniecisko jāšanu. Daži uzskata, ka reitterapija dziedina nopietnākas slimības nekā ārstnieciskā jāšana.

1999. gadā nodibināta Krievu reitterapijas biedrība, kas apvieno speciālistus un entuziastus no dažādiem Krievijas reģioniem. Arī šī organizācija ir atzīta starptautiskā līmenī un kļuvusi par *FRDI* locekli. Dažādās valstīs parādās aizvien vairāk reitterapijas centru. Izvēloties reitterapiju, jāņem vērā daži noteikumi: zirgam jābūt pilnīgi veselam, mierīgas dabas un labi apmācītam, tādā, kas kustas ritmiski un vienmērīgi. Treniņos noteikti jāpiešķir trenerim-speciālistam.

Tomēr šai dziednieciskajai metodei ir savas kontraindikācijas. Tās ir – nesens pārciests insults, smaga hipertoniā, iekšējo orgānu iekaisums akūtā stadijā, slikta asins recēšana un hemofiliā, osteoporozs, iekaisušas vēnas, akūts tromboflebits un apakšstilba čūlas.

P. S. Organizācijā *FRDI* (*Federation of Riding for the Disabled International*) patlaban ir 47 īstenie kolektīvie biedri no 31 valsts un 181 kolektīvais asociētais biedrs no 51 valsts. Latviju šajā sarakstā neizdevās atrast. 🐾

Pirmie Latvijas čempioni

Darja Tihomirova

Kleistos aizvadīts pirmais Latvijas čempionāts paraolimpiskajā iejādē.

Tas bija patiešām vēsturisks notikums, ko savā atklāšanas uzrunā minēja arī LJF prezidents Agris Blaus.

Sacensībās piedalījās septiņi sportisti – no Baldones, Tiraines un Kleistiem. Visi dalībnieki pirms paraolimpiskajām sacensībām veic klasifikāciju, kur novērtē viņu fiziskās iespējas, un pēc tās rezultātiem sadala dažādos līmeņos, lai sacensības būtu maksimāli godīgas un sportista rezultāts nebūtu atkarīgs no viņa invaliditātes pakāpes un īpatnībām, bet gan no sportista meistarības un sagatavotības līmeņa. Šoreiz dalībnieki sacentās trīs maršrutos.

Čempionātu organizēja Latvijas Jātnieku federācija sadarbībā ar Latvijas Paraolimpisko komiteju un Latvijas Invalīdu jāšanas federāciju.

Kopš 2006. gada janvāra paraolimpiskā iejāde ir kļuvusi pār FEI pārraudzībā esošo astoto disciplīnu, un šopavasār LJF prezidents Agris Blaus savā intervijā *Zirgu Pastam* solīja, ka arī Latvijā šai disciplīnai noteikti tiks veltīta uzmanība. Šis čempionāts to ir apstiprinājis.

Nākamgad ir plānots ne tikai kārtējais valsts čempionāts, bet, iespējams, arī dalība kādās starptautiskās sacensībās.

Rezultāti. 1. līmenis. Aija Beloborodko – 63,23%. **2. līmenis.** Oskars Lukauskis – 65,27%. **3. līmenis.** Rihards Sniks – 64,25 %.

Pirmā līmeņa maršruta šoreiz startēja sportisti, kuri bija klasificēti uz citiem, augstākiem līmeņiem, bet nebija paspējuši sagatavoties sarežģītākām shēmām.

Augusta Stallis
Mālpils
Laimīgo zirgu mājvieta
Tel. 28329524

Lieliska iespēja iegādāties kvalitatīvus sporta ratus draivingam.

Zvanīt Igorim: 29971777.

3 Vitolu staļi par mērenām cenām pārdod

zirgus sportam un hobiem, kā arī vaislas ķēves, kas grūsnas no Levantos, Corall un Colard. Skolas iela 18, Riebiņi, Preiļu rajons
Tālr.: 29533898, 26446500, 29112796, e-pasts: 3vitolu@inbox.lv

Nr. p. k.	Zirga vārds	krāsa	Dz. g.	Skausta augst.	Tēvs	Mātes tēvs	Lecin. ar ērzeli	Kad	Zirga Cena LVL
1.	Riska	dūk.	1992.	169	Rufs	Stasis	Muskats	21.03.08.	800
2.	Gaisma	t.b.	1990.	171	Ganguts	Sidrabs	Colard	21.04.08.	700
3.	Degsme	t.b.	1995.	170	Didzis	Sezams	Colard	31.03.08.	700
4.	Ingara	d.b.	1992.	171	Invar	Guno	Levantos	11.04.08.	700
5.	Rūra	bēra	1998.	170	Rends	Rufs	Muskats	21.04.08.	800
6.	Livreja	t.b.	2004.	166	LeGrand	Rufs	Corall	23.05.08.	1000
7.	Lorelai	t.b.	2004.	165	LeGrand	Rends			1200
8.	Lima	t.b.	2004.	167	LeGrand	Mitjuland			1000
9.	Cokete	sirma	2005.	166	Corall	Ciparis			1200
10.	Lēdija	ruda	2005.	163	LeGrans	Didzis			1500
11.	Levija	bēra	2005.	164	LeGrand	Invar			1200
12.	Leada	bēra	2005.	163	LeGrand	Rituāls	Levantos	26.03.08.	1200
13.	Lovate	t.b.	2006.		Levantos	Ramses			1800
14.	Legra	t.b.	2006.		Levantos	Ganguts			1400
15.	Cordi	sirms	2006.		Corall	Coevers Diamond Boy			1800
16.	Links	bērs	2006.		LeGrand	Invar			1400
17.	Lezur	bērs	2007.		Levantos	Rituāls			1400
18.	Luvrs	t.b.	2007.		Levantos	Ramses			1200
19.	Lekot	d.b.	2007.		Levantos	Colibri			1000
20.	Colim	d.b.	2008.		Corall	LeGrand			1000
21.	Liksma	bēra	2008.		Levantos	Colibri			1000

Uzmanību zirgaudzētājiem un sportistiem!

Z/s „Akmenlauki” zirgaudzētava pārdod kumeljus un jaunzirgus ar iedzimu talantu sportā, ko nodrošina ģenētiski spēcīgais ķēvju ganāmpulks un vaislai izmantotie ērzēļi.

Iespējams nomāt vai iegādāties sertificētus ērzēļus.

Telefoni uzziņai: 29226887, 26442355

E pasts: akmenlauki@inbox.lv

Jūsu milu portreti ar eļļas krāsām
Fotogrāfa pakalpojumi
Nadina
+371 2987 26 79
ironia.art@gmail.com

Apšveicam!

☀ Sveicam Latvijas Lauksaimniecības universitātes asociēto profesoru **Gunti Rozīti** 60 gadu jubilejā!

☀ Priecājamies kopā ar treneri **Indru Gabaliņu** par dēla Ralfa piedzimšanu!

☀ Daudz laimes dzimšanas dienā treneri **Astrīdai Belovzorovai!**

Zirgu Pasts

2008. gada 20. decembrī plkst. 12 visi esat mīļi gaidīti

Sporta klubā „AUDRUVIS” Lietuvā SVĒTKU PROGRAMMĀ

1. MARŠTRUTS. Divās fāzēs 100-110 cm

Bērnu ieskaite līdz 14 g. v.

Bērnu ieskaite līdz 16 g. v.

Jaunzirgi (4-5 gadi)

2. MARŠRUTS. BHVŽAA - Ziemassvētku kauss

115 cm, ar pārlešanu 120 cm

Pieaugušie jātnieki

Bērni līdz 16 g. v.

Hobija jātnieki

BHVŽAA Ziemassvētku kauss uzvarētājiem – čeks par 1000 Lt

(500 Lt, 300 Lt, 200 Lt), jāizpērk Horse Market veikalā

3. MARŠRUTS Piedalies lqterijā un apsteidz konkurentu

110 cm, Stafete – Karnevāls

3 šķēršļi – 5 lēcieni

SVARĪGI – VISIEM JĀBUT TĒRPTIEM KOSTĪMOS (MASKĀS)

(DALĪBNIKĪ BEZ TIEM NETIKS PIELAISTI STARTAM)

Zirgu un jātnieku vecums nav ierobežots (3. maršrutā)

Jūs gaida daudz balvu, pārsteigumu un dāvanu no Ziemassvētku vecīša!!!

Visi dalībnieki saņems sāvanas.

Cienītie zirgaudzētāji, saimnieki, neaizmirstiet pārsteigt un iepriecināt citu ar dāvaniņām.

Pieteikumus sūtīt: info@horseaudruvis.lt

Janvāris

P	5	12	19	26	
O	6	13	20	27	
T	7	14	21	28	
C	1	8	15	22	29
P	2	9	16	23	30
S	3	10	17	24	31
Sv	4	11	18	25	

Janvāris

Sacensības Latvijā

10.01. iejāde – klasifikācijas sacensības, Rīga, Kleisti

11. vai 17.01. konkurss – klasifikācijas sacensības, Rīga, Kleisti

Kaimiņos Lietuvā, Igaunijā

17.01. pl. 13 rikšošana – Tallina, Igaunija

24.01. konkurss – I kvalifikācijas sacensības, Rieše, Viļņas rajons, Lietuva

31.01. konkurss – II kvalifikācijas sacensības, Marijampole, Lietuva

31.01. pl.13 rikšošana – Tallina, Igaunija

Rolex FEI Pasaules kauss

15.-18.01. konkurss – CSI**** Leipciga, Vācija

20.-25.01. konkurss – CSI***** Cīrihe, Šveice

FEI Pasaules kauss

15.-18.01. draivings – Leipciga, Vācija

Pasaules kauss Rietumeiropas līgā

20.-25.01. iejāde – Amsterdamā, Nīderlande

Exquis World Dressage Masters (WDM)

28.01-1.02. iejāde – 1. posms Palmbīča, ASV

* 28.12.08-2.01.09 bērnu un jauniešu nometne Līgatnē – jāšanas nodarbības, radošās darbnīcas, spēles, konkursi un Jaungada sagaidīšana mežā. Tāl. 29120389

* 27.12.08. pl. 17 Ziemassvētku pasākums Kleistos

Zirgu Pasts redakcija aicina jūs sūtīt privātos sludinājumus, reklāmu, kā arī informāciju par sacensībām, semināriem un kursiem. Informāciju lūdzam sūtīt info@zirgupasts.lv.

